

Inhoudsopgave	Pagina
----------------------	---------------

Hoofdstuk 0 Resumé	1
Hoofdstuk 1 De aanleiding	5
1.1 Aanleiding voor het opstellen van een nota jeugdbeleid	5
1.2 Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2 Het beleidskader in vogelvlucht	6
Hoofdstuk 3 Visie op jeugdbeleid	8
3.1 Jeugdbeleid en WMO	8
3.2 Beleidsuitgangspunten	8
Hoofdstuk 4 Organisatie van het jeugdbeleid en werkwijze	10
4.1 Regiefunctie gemeente	10
4.2 Organisatorische vertaling regierol	10
Hoofdstuk 5 Beleidsinformatie	12
5.1 Algemene informatie jeugd in Brunssum	12
5.2 Opvang Educatie en Werk	12
5.3 Opvoeding en Zorg	13
5.4 Veiligheid	14
5.5 Vrijtijdsbesteding	15
Hoofdstuk 6 Thematische beschrijving huidig beleid	16
6.1 Opvang Educatie en Werk	16
6.2 Opvoeding en Zorg	18
6.3 Veiligheid	21
6.4 Vrijtijdsbesteding	22
6.5 Schematisch overzicht jeugdbeleid	24
Hoofdstuk 7 De middelen	25
Hoofdstuk 8 De beleidsambities	26
8.1 Relevante ontwikkelingen en aandachtspunten	26
8.1.1 Opvang Educatie en Werk	26
8.1.2 Opvoeding en Zorg	31
8.1.3 Veiligheid	37
8.1.4 Vrijtijdsbesteding	38
8.1.5 Overige relevante ontwikkelingen/aandachtspunten	39
8.2 Beleidsambities	40
Bijlagen	
1. themabijeenkomst jeugdbeleid Carbooncollege	42
2. lijst met afkortingen	43

Hoofdstuk 0 Resumé

Het jeugdbeleid is toe aan herijking. Maatschappelijke ontwikkelingen en gewijzigde regelgeving vragen om een herbezinning op de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden bij het vormgeven van het jeugdbeleid en om een actualisering van de aandachtspunten voor de komende jaren. Nu in de afgelopen jaren de jeugd "in beeld is gebracht" (beleidsnota Jeugd in Beeld 2003), de onderlinge verbanden zijn versterkt en concrete aanzetten zijn geven om het jeugdbeleid een impuls te geven, is het nu tijd voor een verdieplingslag. De WMO geeft gemeenten de opdracht om alle jongeren (en hun ouders) perspectief te bieden en ervoor te zorgen, dat zij meedoen. De titel van deze nota, "Jeugd in Perspectief", verwoordt de doelstelling van ons jeugdbeleid: de jeugd van Brunssum goede vooruitzichten voor de toekomst bieden door het voeren van een actief, samenhangend en resultaatgericht beleid.

Vanuit een oogpunt van complementair bestuur is bij het ontwikkelen van het toekomstig lokaal beleidskader aansluiting gezocht bij het beleid op landelijk, provinciaal en regionaal niveau. In dit verband zijn onder meer van belang het Bestuursakkoord Rijk-VNG "Samen aan de slag", het Beleidsprogramma Jeugd en Gezin 2007-2011 "alle kansen voor alle kinderen" van het kabinet, het Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg Limburg en actieprogramma "Jong zijn in Limburg" van de Provincie Limburg en in Parkstadverband het Bestuursakkoord Jeugdbeleid-Jeugdzorg Parkstad Limburg 2006-2008 en het Actieplan "ketenregie jeugd in Parkstad". Onze visie op jeugdbeleid sluit eveneens aan bij de uitgangspunten van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Als toetsingskader voor het ontwikkelen en uitvoeren van bestaande en toekomstige activiteiten voor de jeugd is een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd. Statements als "het kind staat centraal", "de gemeente voert de regie en richt zich op alle jeugdigen", "ouders zijn eerstverantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kind", "het beleid is samenhangend, flexibel en evaluatief" zijn richtinggevend voor ons handelen.

De huidige organisatorische invulling van de gemeentelijke regierol, waarbij zowel aandacht is voor de interne, bestuurlijke als uitvoerende regie, zorgt voor samenhang in het jeugdbeleid, draagvlak bij de ketenpartners en resultaten in de uitvoeringspraktijk. De thematische/programmatische aanpak zorgt ervoor, dat deelactiviteiten in hun onderlinge samenhang worden gezien en een integrale aanpak wordt bevorderd.

Uit een inventarisatie van het huidige beleid blijkt dat Brunssum in de loop der jaren een breed aanbod aan voorzieningen en maatregelen heeft opgebouwd, dat tot stand is gekomen dankzij een goede samenwerking met en tussen welzijnsinstellingen, jeugdhulporganisaties, woningcorporaties, politie en scholen.

Onze gemeente kent adequate voorzieningen voor opvang van kinderen in de voorschoolse leeftijd in de vorm van professioneel peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Door middel van maatregelen als voor- en vroegschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid, schooladoptieplan en de lokale en regionale Educatieve Agenda wordt een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen van 0-12 jaar gerealiseerd. Voor de oudere leeftijdsgroep (12-23 jaar) is de grootste prioriteit dat elke jeugdige het onderwijs met een startkwalificatie verlaat en werk vindt. Aandacht voor voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid blijft derhalve geboden.

Binnen het thema opvoeding en zorg gaat het in hoofdzaak om het bieden van een sluitende zorgstructuur, waarop kind en ouders, kunnen terugvallen en waarbinnen scholen en andere instellingen samenwerken in geval van gesignaleerde of dreigende problemen op het gebied van opvoeden, opgroeien en gezondheid. In Brunssum kan worden gesproken van een nagenoeg sluitende zorgstructuur. De buurtnetwerken 12 -, de intensieve samenwerking in de jeugdgezondheidszorg en de Zorg Advies Teams in het voortgezet onderwijs zorgen ervoor dat professionals in het onderwijs en de jeugdhulpverlening elkaar weten te vinden en een passend hulpaanbod kunnen leveren. Via het ambulante jongerenwerk en de begeleiders in de jeugdhonken wordt daarnaast (hang)jongeren hulp geboden bij eventuele problemen; desgewenst vindt doorverwijzing plaats naar het Maatschappelijk Werk of andere hulpinstanties. Het Halt-project vervult een corrigerende functie als jongeren dreigen te ontsporen.

Het thema jeugd en veiligheid is erop gericht om jongeren, die de veiligheid van anderen in gevaar brengen (overlast, criminaliteit, middelengebruik etc.) met drang en zonodig dwang weer in het gareel te krijgen. Voorts heeft dit thema betrekking op het waarborgen van de veiligheid rond scholen en het (in een zo vroeg mogelijk stadium) voorkomen van grensoverschrijdend gedrag door jongeren. Daarnaast zijn huiselijk geweld/kindermishandeling en afstemming van lokale veiligheidsactiviteiten op de aanpak van het Veiligheidshuis belangrijke aandachtspunten voor de

komende periode. het Jeugd Preventie Programma speelt een belangrijke rol bij het realiseren van eerstgenoemde doelstelling. Jongeren van 12 tot 23 jaar, die problemen (in de sfeer van overlast of criminaliteit) hebben of veroorzaken, worden na interventie door de politie en het CMWW, in een hulpverleningstraject opgenomen.

Momenteel is nog geen sprake van een sluitende en gestructureerde aanpak van jeugdoverlast. Wel wordt op wijkniveau ad hoc samengewerkt rond overlastsignalen door politie, CMWW, woningcorporaties en gemeente. Hetzelfde geldt voor de bestrijding van graffiti. In de praktijk is momenteel sprake van een gefragmenteerde aanpak en bestaat geen zicht op de omvang en trendmatige ontwikkeling van deze problematiek.

Veiligheid op scholen staat niet los van veiligheid in de wijk, op straat, in publieke gebouwen of in uitgaanscentra. Leerlingen, personeel en bezoekers van een school moeten veilig zijn en zich veilig voelen binnen de school- en lesomgeving. Daartoe is in Parkstadverband een convenant "Veiligheid op school krijgt voorrang" gesloten.

De gemeente faciliteert allerlei vormen van vrijetijdsbesteding en stimuleert dat jongeren een actieve bijdrage aan de samenleving bieden. De gemeente wil meer jongeren aan het sporten krijgen. Via het BOS-project, maar ook via reguliere sportactiviteiten (Breedtesport Impuls) activeert Sportpunt Parkstad de jeugd via de school of de buurt om te gaan sporten. Jongeren in de leeftijd tot 21 jaar wordt via het vrijwillig jeugdwerk, m.n. scouting, een zinvolle en leerzame vrijetijdsbesteding geboden. Middels het speeltuinwerk en het speelvoorzieningenbeleid zorgt onze gemeente voor voldoende en veilige speelgelegenheid voor de jongere jeugd.

Brunssum wil zoveel mogelijk jongeren laten deelnemen aan het proces van voorbereiding tot uitvoering van activiteiten/voorzieningen voor de jeugd. Niet alleen om het aanbod aan jeugdvoorzieningen zoveel mogelijk af te stemmen op de vraag/wensen van jongeren. Maar ook om te bevorderen, dat jongeren meer gaan deelnemen aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en andere vormen van (georganiseerde) vrijetijdsbesteding en aldus een bijdrage leveren aan de samenleving. Het jongerenpersbureau Connect is een sprekend voorbeeld van de wijze waarop onze gemeente jeugdparticipatie wil bevorderen. Maar daarnaast worden ook themabijeenkomsten en jongerenmanifestaties georganiseerd en kunnen jongeren via de regeling Cash4Action subsidie aanvragen om zelf een activiteit te organiseren.

Uit de gemeentebegroting blijkt, dat ongeveer 3,5 miljoen euro volledig aan jeugd en jongeren wordt besteed; een bedrag van 4,5 miljoen euro komt gedeeltelijk ten goede aan jongeren. In totaliteit wordt dus een substantieel deel van de lokale middelen aan de jeugd uitgegeven.

Geconstateerd kan worden, dat in de afgelopen periode de basis voor een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid is gelegd. De komende periode zal worden geïnvesteerd in het versterken van de samenhang in de jeugdketen, het realiseren van een goed evenwicht tussen preventief, curatief en algemeen jeugdbeleid, het meetbaarder maken van de resultaten van het jeugdbeleid en het beter afstemmen van het aanbod aan maatregelen en voorzieningen op de vraag van jeugdigen en hun ouders. Daartoe zijn de volgende beleidsambities geformuleerd:

1. uiterlijk in 2011 functioneert in Brunssum een Centrum voor Jeugd en Gezin, dat qua inhoudelijke opzet aansluit bij het landelijke basismodel en het regionale beleidskader;
2. uiterlijk in 2009 heeft de jeugdgezondheidszorg het papieren dossier vervangen door het Elektronisch Kind Dossier en wordt door de samenwerkende instanties binnen de jeugdhulpverlening gebruik gemaakt van de landelijke Verwijsindex Risicojongeren;
3. De gemeente Brunssum zal er alert op zijn dat de geplande harmonisatiemaatregelen van peuterspeelzaal en kinderopvang niet leiden tot ongewenste vernietiging van PSZ-/VVE- expertise en zal alles in het werk zetten om deze binnen de te verwachten harmonisatiemaatregelen te behouden;
4. Het streven van de gemeente is erop gericht om uiteindelijk op alle peuterspeelzalen een VVE-aanpak toe te passen. Aangezien elke peuterspeelzaal zijn eigen problematieken kent en mede gelet op de beschikbare middelen zal een gedifferentieerd stelsel worden ingevoerd (maatwerk). Over de concrete uitwerking hiervan zal nader overleg met het CMWW plaatsvinden. Door deelname aan de VVE pilot kan Brunssum tijdelijk extra middelen genereren om genoemd streven te realiseren.

5. In 2008 e.v. zal worden beoordeeld op welke wijze het vrijwilligerstekort in het jeugd- en jongerenwerk kan worden opgeheven en zal gerichte actie worden ondernomen. Hierbij zal worden aangesloten bij de ambities/prestatievelden van de WMO en qua opzet van een centraal vrijwilligersloket bij reeds bestaande initiatieven in Parkstad Limburg, zoals de Vrijwilligerscentrale Landgraaf;
6. uiterlijk in 2011 beschikt het Carbooncollege over een invoeringsplan voor de maatschappelijke stage, zodat vanaf het schooljaar 2011/2012 alle leerlingen in het voortgezet onderwijs tijdens hun middelbare schooltijd verplicht een maatschappelijke stage volgen;
7. in 2008 zal worden gestart met het ontwikkelen van een volgsysteem (instroom, acties en uitstroom), waarin de jeugdinterventies, die het CMWW coördineert (JPP, Buurtnetwerken 12-, (ambulant) jongerenwerk), worden geregistreerd;
8. in 2008 zal bij de evaluatie van de Buurtnetwerken 12- door het CMWW worden onderzocht of Brunssum met het huidige aanbod aan jeugdnetwerken tegemoet komt aan het streven van het kabinet om een dekkend en sluitend netwerk van zorgadvies-teams voor alle leeftijdsgroepen te realiseren. Tevens zal in het kader van de productafspraken met de GGD worden gestreefd naar een gemeentebrede vertegenwoordiging van de GGD in de buurtnetwerken;
9. een meer gestructureerde aanpak van jeugdoverlast en graffiti-bestrijding zal worden gerealiseerd binnen het kader van wijkgericht werken. Daartoe zal in 2008 een centraal klachtenmeldpunt worden opgericht en zullen wijkveiligheidsplannen worden opgesteld als onderdeel van de wijkprogramma's;
10. de doelgroep jeugd en jongeren zal worden betrokken bij het formuleren van het toekomstige integrale cultuur- en evenementenbeleid;
11. In 2008 zal worden geëvalueerd welke activiteiten duurzaam bijdragen aan jeugdparticipatie. Op basis hiervan zal een voorstel worden gedaan welke activiteiten structureel zullen worden uitgevoerd en hoe deze gefinancierd worden. In dit verband zal tevens worden beoordeeld op welke wijze de communicatie met jongeren het beste kan verlopen;
12. In 2009 zal worden gezien of er na de looptijd van de Breedtesportimpuls (per 1/1 2010) en de BOS-impuls (per 1/1 2011) een structurele oplossing gevonden kan worden voor continuering van de activiteiten, opdat een verantwoorde en duurzame sportstimulering voor alle geledingen van de bevolking gewaarborgd kan worden. In dit kader zal samenwerking met andere gemeenten worden overwogen;
13. In 2008 zal kaderstellend speelvoorzieningenbeleid worden geformuleerd;
14. Het college van B en W zal alles in het werk blijven stellen om op termijn in elke wijk een Brede School op te richten, al dan niet als onderdeel van een Brede Maatschappelijke Voorziening;
15. Bij het herijken van de huidige Subsidieverordening Welzijn, sport en Recreatie zal nadrukkelijk een relatie worden gelegd tussen de doelstellingen van het jeugdbeleid en het benodigde subsidie-instrumentarium om deze doelen te kunnen realiseren;
16. Met gebruikmaking van de extra rijks gelden voor armoedebestrijding bij kinderen zal worden bevorderd, dat het aantal kinderen, dat om financiële redenen niet deelneemt aan maatschappelijke activiteiten, met de helft wordt gereduceerd.
17. Bij de afname van de (plus)producten jeugdgezondheidszorg zal er naar worden gestreefd om zoveel mogelijk lokale accenten te leggen, afgestemd op de specifieke Brunssumse situatie, en hierbij nadrukkelijk een relatie te leggen naar het brede kader van het jeugdbeleid;
18. In het kader van "jeugd en veiligheid" zal worden ingezet op een brede samenhangende aanpak (zowel preventieve als curatieve maatregelen, zowel groeps- als persoonsgerichte aanpak), waarbij enerzijds meer aansluiting zal worden

gezocht bij de regionale activiteiten in het kader van het Veiligheidshuis en anderzijds de "couleure locale" niet uit het oog zal worden verloren.

Op 17 januari jl. heeft een themabijeenkomst over het jeugdbeleid plaatsgevonden, waarbij zo'n 50 leerlingen van het Carbooncollege in de gelegenheid werden gesteld om hun mening te geven over het huidige jeugdbeleid en verbetervoorstellen te doen (zie bijlage 1).

In beleidsmatig opzicht vormen de resultaten van de themabijeenkomst geen aanleiding voor beleidsaanpassing. Wel is wederom duidelijk geworden, dat een eigentijdse vorm van communicatie met jongeren van groot belang is om bestaande activiteiten uit te dragen en feedback te krijgen over beleidsthema's, die aansluiten bij de leefwereld van jongeren.

Hoofdstuk 1 De aanleiding

1.1 Aanleiding voor het opstellen van een nota jeugdbeleid

In september 2003 is de nota "Jeugd in Beeld" door de gemeenteraad vastgesteld naar aanleiding van een raadsopdracht om de tot dan toe los van elkaar ontwikkelde activiteiten rond jeugd in een samenhangend kader te plaatsen. Er is destijds een Jeugdagenda opgesteld, die het spoorboekje vormde voor de uit te voeren acties. De voortgang in de realisering van deze actiepunten is medio 2005 beschreven in de **Voortgangsrapportage Jeugd in Beeld**. Hierbij is een aantal ambities op het gebied van jeugdnetwerken en jeugd en sport (BOS-Impuls) toegevoegd aan de jeugdagenda.

Het jeugdbeleid is inmiddels toe aan herijking. Landelijke en provinciale/regionale beleidsontwikkelingen hebben geleid tot een behoorlijke verschuiving en – in sommige gevallen – verzwaring van de rol van de lokale overheid. Dat vraagt om een herbezinning op de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden bij het vormgeven van het jeugdbeleid en om een actualisering van de aandachtspunten voor de komende jaren.

De titel van deze nota is "Jeugd in Perspectief".

Met deze benaming wordt benadrukt, dat jeugdbeleid een veelomvattend begrip is, dat gezien kan worden vanuit een groot aantal invalshoeken. Nu in de afgelopen jaren de jeugd "in beeld is gebracht", de onderlinge verbanden zijn versterkt en concrete aanzetten zijn gegeven om het jeugdbeleid een impuls te geven, is het nu tijd voor een verdiepingsslag. De WMO geeft gemeenten de opdracht om alle jongeren (en hun ouders) perspectief te bieden en ervoor te zorgen, dat zij meedoen. De titel illustreert dus gelijktijdig de algemene doelstelling van het jeugdbeleid: de jeugd van Brunssum goede vooruitzichten voor de toekomst bieden door het voeren van een actief, samenhangend en resultaatgericht beleid.

Ons streven is en blijft om duurzaam te investeren in de jeugd. Door te voorkomen, dat jongeren in de problemen geraken, maar vooral ook door talenten van jongeren aan te boren en hun kwaliteiten te benutten. Als leidmotief voor ons handelen geldt nog steeds het volgende statement (zie nota Jeugd in Beeld 2003):

" De jeugd is de basis van onze samenleving. Of het nú goed gaat met de jeugd, bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van onze samenleving, nu en in de toekomst. Investeren in de jeugd van nu is van vitaal belang, niet alleen voor de individuele ontplooiingsmogelijkheden van kinderen en jongeren, maar ook voor de sociale samenhang en een duurzame economische ontwikkeling"

1.2 Leeswijzer

De nota bestaat in feite uit vier delen: een beleidskader, een overzicht van wat er in Brunssum op het gebied van het jeugdbeleid al gebeurt, een actieprogramma en overige informatie.

In hoofdstuk 2 wordt het perspectief waarin jeugdbeleid geplaatst moet worden, geschetst. Zowel landelijke, provinciale, regionale als lokale kaders en regelgeving komen aan bod. In hoofdstuk 3 treft u de visie op jeugdbeleid aan, die is opgesteld in samenspraak met de Regiegroep Jeugdbeleid en de Brainstormgroep Jeugd (vertegenwoordigers raadsfracties). In hoofdstuk 4 is de organisatie van het jeugdbeleid en de werkwijze, die hierbij gevolgd wordt, beschreven.

Relevante beleidsinformatie is verzameld in hoofdstuk 5. Het huidige jeugdbeleid komt op thematische wijze aan bod in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 worden de middelen geïnventariseerd, die voor het jeugdbeleid beschikbaar zijn.

In hoofdstuk 8 wordt per thema ingegaan op relevante ontwikkelingen en aandachtspunten, die voortvloeien uit het bestaande beleid. Op basis hiervan zijn vervolgens de beleidsambities voor de komende jaren geformuleerd. Hoofdstuk 8 is daarmee tegelijkertijd het actieprogramma, dat als basis dient voor het uitvoeren van het jeugdbeleid voor de komende jaren.

Hoofdstuk 2 Het beleidskader in vogelvlucht

Eind 2006 werd in het kader van **Operatie Jong** door Steven van Eijck, Commissaris jeugd- en jongerenbeleid het 2^e deel van zijn advies over de aansturing van het jeugdbeleid uitgebracht. Dit deel gaat in op de implementatie en geeft concrete voorstellen over de bundeling van de middelenstromen. Operatie Jong was een samenwerkingsverband van de ministeries van VWS, OCW, Justitie, SZW en BZK, VROM en Financiën.

In deel 1 constateerde Van Eijck nog dat het jeugdbeleid te veel verkokerd is. Om de hulp aan kind en ouder te verbeteren en vroegtijdiger te interveniëren moet het kind centraal komen. In deel 2 "Kompas voor het nieuwe kabinet" werden 35 aanbevelingen gedaan om de bundeling van taken op lokaal niveau te realiseren. In het advies werd gekozen voor een geleidelijke invoering. In de aanbevelingen zit een drastische bundeling van financieringstromen naar drie domeinen. Dit leidt tot meer efficiency en effectiviteit in het jeugdbeleid. Overigens zouden ook de financiële tegemoetkomingen voor ouder en kind gebundeld moeten worden. Tevens werd voorgesteld het toezicht onder te brengen in een jeugdautoriteit die rechtstreeks onder de minister van jeugd valt. De essentie van de beide sturingsadviezen is: duidelijke verantwoordelijkheden, minder betrokken partijen, betere informatie-uitwisseling, bundelen van financieringstromen, terugdringen van onnodige bureaucratie en versterken van toezicht. De behoeften van het kind moeten centraal staan in het jeugdbeleid. Dat houdt in dat de uitvoering moet aansluiten op de leefwereld van kind en ouder. Het beleid moet vooral gericht zijn op preventie en indien nodig vroegtijdig interveniëren. Daarom is het noodzakelijk dat minder partijen verantwoordelijk zijn (alleen de wethouder) en dat financiële middelen gebundeld worden. Hiermee wordt afwentelgedrag door verschillende kokers voorkomen en wordt overvloedige bureaucratie gereduceerd.

Het vorige kabinet heeft de adviezen van de operatie Jong omarmd en driekwart van de aanbevelingen overgenomen. Tevens zijn verschillende gemeenten samen met instellingen aan de slag gegaan om taken te bundelen en voorzieningen meer aan elkaar te koppelen. Het huidige kabinet heeft een minister voor Jeugd en Gezin benoemd en een programmaministerie opgericht, dat alle zaken rond jeugd en gezin coördineert.

Medio 2007 hebben rijk en gemeenten een **Bestuursakkoord "Samen aan de slag"** gesloten. Hierbij is uitgesproken, dat ieder kind de kans moet krijgen gezond en veilig op te groeien, zijn talenten te ontwikkelen en plezier te hebben en zich goed voor te bereiden op zijn toekomst, waarbij van jongeren een positieve bijdrage aan de maatschappij wordt verwacht. Het kabinet en gemeenten delen de opvatting dat de gemeenten een cruciale rol in het jeugdbeleid hebben. Zij spreken de ambitie uit om het opvoed- en opgroeiproces van kinderen verder te ondersteunen door de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin een stevige impuls te geven. Daarnaast kunnen gemeenten bevorderen dat er voldoende speelruimte en mogelijkheden voor sport en cultuur voorhanden zijn. Ook op het gebied van jongerenparticipatie en het bevorderen van vrijwilligerswerk door jongeren zijn gemeenten aan zet. Er is een verantwoordelijkheid om gezinnen die financieel in de knel raken bij te staan opdat zij hun opvoedingsverantwoordelijkheden kunnen waarmaken. Kortom, de gemeenten vervullen een cruciale rol in het jeugd- en gezinsbeleid en zijn daarmee een belangrijk 'hoeder' van de bovengenoemde ontwikkelingsvoorwaarden. De minister voor Jeugd en Gezin en de VNG maken nog nadere afspraken over de concrete bijdrage van gemeenten aan het beleidsprogramma voor jeugd en gezin (zie hierna). Hierbij gaat het, naast de Centra voor Jeugd en Gezin, in ieder geval om het signaleren en melden van kindermishandeling, onderdelen uit het gezinsbeleid, kindvriendelijke woonomgeving en participatie.

In september 2007 heeft het programmaministerie het **Beleidsprogramma Jeugd en Gezin 2007-2011: "alle kansen voor alle kinderen"** uitgebracht. Het kabinet stelt zich op het standpunt, dat kinderen gezond en veilig moeten opgroeien, zich positief moeten ontwikkelen op weg naar volwassenheid, goed op de toekomst voorbereid moeten zijn en nu al moeten bijdragen aan de samenleving. De kracht van het gezin wordt versterkt en beter benut, er komt een omslag naar preventief werken en de vrijblijvendheid is voorbij. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen wanneer een kind of gezin in de problemen dreigt te raken. Ook is er aandacht voor de verschillende culturele achtergronden van kinderen en hun ouders. Het jeugdbeleid en de jeugdsector moeten alle kinderen en ouders even goed bereiken.

De Provincie is met name verantwoordelijk voor de jeugdzorg in Limburg. Voor dit doel heeft men het **Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg Limburg** opgesteld. Daarnaast wil men via subsidieverstrekking en samenwerking de participatie en ontwikkeling van jongeren stimuleren. De 5 actieprogramma's uit het vorige coalitieakkoord, thema **"Jong zijn in Limburg"**, zijn nu in grote lijnen nog van toepassing:

- Bieden van ontplooiingskansen aan jongeren op sociaal-cultureel gebied om hun individuele talenten en kennis te ontwikkelen door het stimuleren van sportieve en culturele (vernieuwende) projecten voor en door jongeren;
- Betrokkenheid van jongeren bij de samenleving bevorderen
- ervoor zorgen dat zoveel mogelijk jongeren via onderwijs/scholing een plek op de arbeidsmarkt verwerven;
- scheppen van voldoende en adequate ruimte voor jonge mensen;
- Voorkomen van problemen en helpen

In Parkstadverband werken de gemeenten en provincie nauw samen om de aansluiting tussen het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg te realiseren. Eind vorig jaar is het **Bestuursakkoord Jeugdbeleid-Jeugdzorg Parkstad Limburg 2006-2008** gesloten. Dit akkoord is gericht op informatie-uitwisseling en beleidsafstemming rond de 5 functies van preventief jeugdbeleid en de ondersteuning van bureau Jeugdzorg bij het uitvoeren van deze taken. Vanaf medio 2007 wordt op basis van het **Aktieplan "ketenregie jeugd in Parkstad"** gewerkt aan een sluitende en herkenbare jeugdketen op lokaal en regionaal niveau.

Sedert 2003 werkt de gemeente Brunssum gestaag aan een evenwichtig voorzieningenaanbod voor de jeugd. Met de **nota Jeugd in Beeld** werd het startsein gegeven voor een intensivering van het jeugdbeleid, waarbij naast preventief en curatief beleid ook voldoende aandacht is uitgegaan naar het treffen van algemene voorzieningen voor alle jongeren. Per slot van rekening is met het gros van de jeugd niks aan de hand en maken zij een positieve ontwikkeling door.

Ook het huidige gemeentebestuur wil actief investeren in de jeugd. Het **raadsprogramma "Werk maken van Brunssum"** legt nadrukkelijk een link tussen het jeugd- en jongerenwerk en de wijkgerichte aanpak, waarbij maatwerk moet worden nagestreefd. Adequaat jeugdbeleid is gebaseerd op keuzevrijheid, zelfstandigheid, medezeggenschap en participatie. Jongeren mogen plezier maken, maar moeten anderzijds ook worden gewezen op het nut van sociaal-maatschappelijke inzet en werk. Aandacht wordt gevraagd voor sport- en spelvoorzieningen en opvoedingssteunpunten. Voor jongeren, die problemen veroorzaken is het motto "lik-op-stuk". Ouders/verzorgers zijn en blijven verantwoordelijk voor de opvoeding en het gedrag van hun kinderen en dienen daarop te worden aangesproken. Alle vormen van verslaving onder jongeren dienen zo veel mogelijk voorkomen te worden.

Jeugdbeleid vormt onderdeel van de **WMO beleidsnota "Vóór en mét elkaar!"**, die in december 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld. Prestatieveld 2 bepaalt, dat de gemeente op preventie gerichte ondersteuning moet bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden.

Hoofdstuk 3 Visie op jeugdbeleid

3.1 Jeugdbeleid en WMO

Het jeugdbeleid vormt sedert 2007 onderdeel van de WMO (prestatieveld 2). De WMO heeft in brede zin betekenis voor het lokale jeugdbeleid, omdat de algemene uitgangspunten ook van toepassing zijn op jeugdbeleid. Deze algemene uitgangspunten zijn in grote lijnen:

- het maximaal ondersteunen van kwetsbare mensen die hierop zijn aangewezen;
- het versterken van eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, niet alleen van het individu, maar ook van zijn/haar omgeving (sociale samenhang, creëren van een "civil society").

Prestatieveld 2 van de WMO betreft de "op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden". Uit nadere toelichtingen blijkt dat ook de algemene jeugdactiviteiten/voorzieningen hier onder kunnen vallen, voor zover deze al niet onder prestatieveld 1 (bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid) vallen. Kijkend naar de wijze waarop Brunssum momenteel jeugdbeleid vorm geeft, geeft de invoering van de Wmo geen reden tot koerswijzigingen. De uitgangspunten van de Wmo komen overeen met de visie op jeugdbeleid. De opvatting is dat de Wmo in algemene zin het wettelijk kader voor jeugdbeleid zal vormen waar het gaat om meedoen en meepraten. In het kader van prestatieveld 2 van de Wmo moet de gemeente het preventief jeugdbeleid vormgeven. De Wmo stelt wel dat de gemeente elke vier jaar het beleid ten aanzien van een prestatieveld in beeld moet brengen. Door periodiek een (voortgangs-) nota Jeugd op te stellen wordt aan deze verplichting voldaan. Naast inhoudelijke prestatievelden benadrukt de Wmo ook als kernpunten 'participatie van de burger' en 'regie'. Deze onderwerpen zijn ook in het jeugdbeleid speerpunten van beleid.

3.2 Beleidsuitgangspunten

Door de Regiegroep Jeugdbeleid en de Brainstormgroep Jeugd zijn de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd:

1. jeugdbeleid richt zich op alle jeugdigen en op de jeugd in de context van hun bezigheden: jeugdbeleid betekent dus ook: aandacht voor het gezin, aandacht voor degenen die met jeugdigen van doen hebben (professioneel of vrijwillig); aandacht voor de leefomgeving van jeugdigen; aandacht voor de levensloop van jeugd;
2. jeugd moet zich optimaal kunnen ontwikkelen: het jeugdbeleid biedt hiervoor de randvoorwaarden en waar nodig ondersteuning aan jeugdigen zelf en aan hun opvoeders. Preventie staat voorop. Kwetsbare groepen verdienen extra aandacht;
3. de jeugdige staat centraal: wat voor het kind nodig is, is het belangrijkste. We luisteren naar wat jeugd zelf belangrijk vindt, maar nemen niet alles klakkeloos over. We stemmen beleid af op vragen en behoeften van jongeren en evalueren de effecten van onze acties en interventies. Wij betrekken jeugdigen zoveel mogelijk bij zaken die voor hen van belang zijn en sluiten aan op hun leefwereld. We gaan een open dialoog aan en laten ze zelf nadenken over de consequenties van hun keuzes, de grenzen die ze zelf willen hanteren en de manier waarop wij tegen de vraag en de oplossing aankijken;
4. ouders zijn eerstverantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kind: voor de toekomst is het van belang dat kinderen gezond blijven, zich in alle opzichten goed kunnen ontwikkelen en actief betrokken worden bij de samenleving, in sociaal, economisch en politiek opzicht. Ouders hebben hierbij een primaire taak. Zij worden geacht goed ouderschap te tonen, zodat hun kinderen zich tot goede burgers van de samenleving kunnen ontwikkelen. Ouders en kinderen dragen daarbij een eigen verantwoordelijkheid; De verantwoordelijkheid van de overheid is hierop aanvullend en ondersteunend. Bij de invulling van die overheidstaken zijn de behoeften van het kind aan begeleiding, ondersteuning en bescherming het vertrekpunt. De overheid dient burgers waar nodig actief te ondersteunen en waar ouders en kinderen zich niet aan de normen van de samenleving willen houden corrigerend op te treden. Het jeugdbeleid is erop gericht ouders en kinderen te motiveren hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken. De gemeente heeft dus vooral een voorwaardenscheppende en ondersteunende rol;
5. de eigen dynamiek en identiteit van jongeren moet worden gerespecteerd: vooral de tiener- en puberleeftijd wordt gekenmerkt door ander gedrag dan volwassenengedrag en daarmee moet rekening gehouden worden. Ze groeien toe naar volwassenheid, maar zijn nog niet volwassen. Ze hebben dan ook eigen rechten en plichten, die in sommige

opzichten afwijken van de rechten en plichten van volwassenen. Deze bijzondere rechten zijn onder meer vastgelegd in de Verklaring van de Rechten van het Kind;

6. de gemeente erkent het recht van jeugd op een eigen plek en een eigen cultuurbeleving: jeugdigen ontwikkelen zich door grenzen te verkennen. Daartoe krijgen ze de mogelijkheid, maar hen wordt ook aangegeven wanneer de grens wordt overschreden. Daarop worden ze gecorrigeerd. Geef ze de ruimte, laat ze verkennen, heb oog voor hun onvolkomenheden en (on)mogelijkheden, probeer ze daarin te ondersteunen, maar wees ook duidelijk als ze de grenzen overschrijden;
7. de gemeente stelt jeugdigen in staat om te participeren: kinderen en jongeren in Brunssum kunnen vooral lekker hun eigen ding doen en hun talenten verder ontwikkelen. Als ze de gemeente daarbij nodig hebben of als ze hun talent verder willen ontwikkelen, maar het lukt ze niet zelf, dan dienen ze de gemeente weten te vinden. De gemeente investeert dan ook in bekendheid, toegankelijkheid en laagdrempeligheid van regelingen en activiteiten, die participatie bevorderen;
8. gemeentelijk jeugdbeleid kan niet bestaan zonder de inzet van verenigingen, instellingen en organisaties: instellingen, verenigingen en overheid zijn medeverantwoordelijk voor het creëren van een positief opvoedings- en opgroei-klimaat voor jeugdigen. Dat betekent dat deze organisaties ook een verantwoordelijkheid hebben om problemen of vraagstukken te signaleren en de signalen op de juiste plek neer te leggen;
9. de gemeente treedt op als regisseur van het jeugdbeleid: de regisseursrol houdt in:
  - a. stimuleren (politiek-bestuurlijk initiatief). De gemeente stelt zich actief op temidden van haar partners;
  - b. situeren (kennis van het netwerk). De gemeente is op de hoogte van de sterke en zwakke kanten van het netwerk en van de bestaande initiatieven op dit beleidsterrein;
  - c. steun creëren (organisatie van de participatie). De gemeente betreft andere partijen bij haar initiatieven en creëert op deze manier draagvlak. In samenwerking met de partners worden doelen geformuleerd. Zowel de uitvoerders als de doelgroep worden bij haar initiatieven betrokken;
  - d. structureren (het vormen, onderhouden en veranderen van het netwerk). De gemeente vormt en onderhoudt relaties met en tussen partijen, maakt afspraken en stelt regels;
  - e. sturen (het geven van richting). De gemeente stimuleert samenwerking, beloont betrokkenen en geeft feedback. De gemeente is selectief in het betrekken van organisaties bij beleidsinitiatief. Pluriformiteit wordt gestimuleerd;
10. het gemeentelijke jeugdbeleid is samenhangend: de aanpak is programmatisch/thematisch en probleemgestuurd (zowel extern als intern) en houdt rekening met de ontwikkelingen op aanpalende beleidsterreinen, zoals Wmo, vrijwilligersbeleid, gezondheidsbeleid, sportbeleid, subsidiebeleid en speelruimtebeleid;
11. het gemeentelijke jeugdbeleid is flexibel en evaluatief: regelmatig wordt bekeken of de gekozen structuren, aanpakken, projecten, voorzieningen nog wel passen bij de huidige en toekomstige ontwikkelingen.

Hoofdstuk 4 Organisatie van het jeugdbeleid en werkwijze

4.1 Regiefunctie gemeente

Het jeugdbeleid is een breed en dynamisch beleidsterrein, dat vele raakvlakken kent met andere beleidsvelden.

Het zorgen voor afstemming en samenhang behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Onder invloed van de Operatie Jong en als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet op de Jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt de rol van regisseur van het preventieve jeugdbeleid namelijk bij de gemeente gelegd.

Er zijn vier lagen te onderscheiden in de jeugdketen als het gaat om regie¹:

1. Omgeving (toezichthouders, beleidsmakers, onderzoeksinstellingen etc.);
2. Bestuurlijk niveau (gemeenten, toezichthouders, financiers)
3. Instellingsniveau
4. Uitvoerend niveau

Ad 1: Omgevingsniveau:

Het niveau waarop de samenwerking wordt geïnitieerd.

Ad 2 Bestuurlijk niveau:

het niveau waarop partijen zich committeren aan de doelen van de samenwerking, de wijze waarop deze bereikt gaan worden en de bijdrage van elke partij daarin. Bestuurlijke regie is gericht op het committeren van de relevante partijen aan de doelen en werkwijze van de beoogde samenwerking en de bijdrage van elke partij daarin. Het gaat hier om het regisseren van het toneel waarop besturen en/of management van uitvoerende partners, financiers en indien nodig toezichthouders zich verbinden aan gezamenlijke maatschappelijke ambities.

Ad 3 Instellingsniveau:

dit is het niveau waar de bestuurlijke afspraken worden doorvertaald in de interne organisatie, opdat de ruimte voor samenwerking door de professionele partners ook wordt verankerd in de dagelijkse werkzaamheden. Het is belangrijk dat er ook daadwerkelijk wordt gestuurd op goede participatie van de professionals in de keten, waarbij het middenmanagement een belangrijke rol speelt.

Ad 4 Uitvoerend niveau:

het uitvoerend niveau betreft het niveau van de professional die op casusniveau werkt aan signalering, beoordeling of hulp- of zorgverlening aan kind, jongere of gezin. Uitvoerende regie is gericht op (duurzame) afstemming tussen professionals die aan hetzelfde kind werken.

De ketenpartners bevinden zich op het snijvlak van bestuurlijk en uitvoerend niveau en de medewerkers van de instellingen bevinden zich op het uitvoerend niveau.

4.2 Organisatorische vertaling regierol

De gemeente Brunssum geeft op de volgende wijze invulling aan de regierol voor een effectief jeugdbeleid:

1. Interne regie: commitment in de eigen gemeentelijke organisatie realiseren;
2. Bestuurlijke regie voeren: relevante partijen committeren aan een gezamenlijke missie;
3. Uitvoerende regie organiseren: zorgen dat het werkt;
4. Doorontwikkelen en verbeteren van de jeugdketen.

Bestuurlijk wordt een hoge prioriteit toegekend aan het jeugdbeleid. De ambities zijn vastgelegd in het raad- en collegeprogramma "Samen werken aan Brunssum", in een overallnota jeugdbeleid en in deelnotities.

Binnen het college van B en W functioneert een coördinerend wethouder jeugdbeleid, die een groot aantal thema's, die de jeugd betreffen (onderwijs, peuterspeelzalen, sport, jongerenwerk, jeugdnetwerken, brede school etc.) in zijn portefeuille heeft en daarnaast consequent aandacht vraagt voor de jeugd bij de beleidsontwikkeling op andere terreinen (bv. inrichting openbare ruimte, veiligheid, verkeer, gezondheid).

De wethouder jeugdbeleid wordt ondersteund door een coördinerend ambtenaar jeugdbeleid en een aantal vakinhoudelijke ambtenaren. Gezamenlijk zorgen zij voor bestuurlijk commitment resp. draagvlak binnen de eigen organisatie en bij externe partners.

In de gemeente Brunssum functioneert een Regiegroep Jeugdbeleid. Naast de gemeente (wethouder en ambtenaren) zijn in dit overleg de politie, het CMWW, het onderwijsveld en woningcorporatie Weller vertegenwoordigd. Op deze wijze wordt het intern/ extern draagvlak gewaarborgd en kunnen partijen elkaar aanspreken op de uitvoerende regie op één of meer deelterreinen.

¹ "Gemeentelijke regie in de jeugdketen" (Bureau Berenschot)

In de Regiegroep wordt thematisch/ programmatisch vergaderd. Hierbij wordt de aanbevolen ordening van de operatie Jong gehanteerd. Het huidige beleid is eveneens op deze wijze geïnterpreteerd (zie hoofdstuk 5):

- Opvang, Educatie en Werk
- Opvoeding en Zorg
- Veiligheid
- Vrijtijdsbesteding

Door de thematische ordening worden deelactiviteiten in hun onderlinge samenhang gezien en wordt een integrale aanpak bevorderd.

De Regiegroep Jeugdbeleid kan worden beschouwd als het platform, waar probleemanalyses plaatsvinden, informatie wordt uitgewisseld, acties worden uitgezet, mogelijkheden voor samenwerking en bundeling van gelden worden beoordeeld en taken en verantwoordelijkheden worden verdeeld. Concrete uitwerking vindt vervolgens plaats in werk- en projectgroepen.

De hiervoor beschreven werkwijze moet ervoor zorgen, dat de jeugdketen op lokaal niveau zo optimaal mogelijk functioneert. De schaalgrootte van onze gemeente biedt het voordeel, dat de lijnen kort zijn, het netwerk overzichtelijk is en veelal dezelfde personen "aan tafel zitten". In Parkstadverband wordt via het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) en afspraken als het "Bestuursakkoord jeugdbeleid –jeugdzorg en het "Actieplan ketenregie jeugd in parkstad" gewerkt aan een sluitende en herkenbare jeugdketen, waarbij enerzijds aandacht is voor de privacybescherming, maar anderzijds ook sprake is van elektronische ontsluiting van persoonsgegevens en daar waar nodig doorzettingsmacht.

De werkwijze in Brunssum sluit aan bij de aanbeveling van de operatie Jong om de sturing op lokaal niveau te versterken. In deze opvatting draagt het college van B&W de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de lokale overheidstaken op het gebied van jeugdbeleid. Een gemeente geeft het beste vorm aan de uitgebreide bestuurlijke verantwoordelijkheden door de integrale verantwoordelijkheid voor het lokale jeugdbeleid bij één portefeuillehouder in het college van B&W neer te leggen. De benoeming van een wethouder Jeugd past binnen het uitgangspunt van vereenvoudigde aansturing van het beleid.

De wethouder jeugd is integraal eindverantwoordelijk voor de regie en uitvoering van het jeugdbeleid en legt daarvoor primair verantwoording af aan de gemeenteraad. De aansturing van instellingen door de wethouder jeugd moet gericht zijn op vergroting van bereik en effectiviteit van afzonderlijke instellingen en van de lokale jeugdketen als geheel en het stimuleren van horizontale verantwoording door instellingen.

Belangrijke uitgangspunten voor aansturing van instellingen zijn:

- 1 Binnen instellingen staat de betrekking tussen professional en cliënt centraal. De dienstverlening aan de cliënt moet voldoen aan eisen als toegankelijkheid, wederzijds vertrouwen en doel- en oplossingsgerichtheid;
- 2 De externe verantwoording die instellingen afleggen, heeft betrekking op bereik, effectiviteit en cliënttevredenheid;
- 3 Laat instellingen niet alleen verantwoording afleggen aan de wethouder(s) jeugd, maar ook aan ouders en kinderen. De feedback die instellingen van kinderen en ouders krijgen, kan worden gebruikt om inzicht te geven in cliënttevredenheid en voor bijsturing van het interne kwaliteitsbeleid;
- 4 Stimuleer instellingen zoveel mogelijk gebruik te maken van programma's en interventies waarvan de effectiviteit door middel van onderzoek is aangetoond. Indien de resultaten van een instelling tekortschieten, dient de inzet van dergelijke programma's te worden opgelegd.

Bovenstaande gaat over instellingen waarover de gemeente zelf zeggenschap heeft. Er zijn natuurlijk ook sectoren/voorzieningen waarvoor dat niet het geval is, zoals bijvoorbeeld onderwijs, (grote delen van de) zorg en de strafrechtketen. De wethouder is echter wel verantwoordelijk voor het maatschappelijk resultaat van de totale keten van voorzieningen voor de jeugd en moet dus ook prestatie-afspraken maken met instellingen die niet door de gemeente worden aangestuurd. Deze afspraken moeten een directe relatie hebben met de doelen van het jeugdbeleid. Bijvoorbeeld voor scholen dienen de afspraken betrekking te hebben op het voorkomen van uitval en de doorstroom naar werk. Maar als de partijen er onderling niet uitkomen of zich aan afspraken onttrekken, dan moet wel een doorbraak geforceerd kunnen worden. Voor een snelle oplossing in crisissituaties is het van belang dat de wethouder over doorzettingsmacht beschikt.

Hoofdstuk 5 Beleidsinformatie

De verzamelde beleidsinformatie is in dit hoofdstuk geordend naar thema en vormt mede de basis voor het beoordelen van het huidige beleid en het formuleren van nieuwe beleidsambities.

5.1 Algemene informatie jeugd in Brunssum

5.1.1 Aantal jongeren, uitgesplitst naar man/vrouw, allochtoon/autochtoon

	mannen		vrouwen		Totaal
	autochtoon	allochtoon	autochtoon	allochtoon	
0-4 jaar	552	131	536	112	1331
5-9 jaar	656	124	629	131	1540
10-14 jaar	695	147	645	148	1635
15-19 jaar	719	141	661	149	1670
20-24 jaar	639	129	612	112	1492
Totaal	3261	672	3083	652	7668

Bron: Gemeentelijke Basisadministratie 2006

5.1.2 Aantal jongeren, uitgesplitst naar man/vrouw en wijken

		Brunssum	Brunssum-	Brunssum	Brunssum	Brunssum
		West	Noord	Oost	Zuid	Centrum
0-4 jaar	mannen	197	153	105	71	157
	vrouwen	171	155	92	88	142
5-9 jaar	mannen	186	168	122	88	216
	vrouwen	179	163	113	94	211
10-14 jaar	mannen	212	175	153	94	208
	vrouwen	186	178	135	101	193
15-19 jaar	mannen	215	205	158	98	184
	vrouwen	222	175	142	90	181
20-24 jaar	mannen	168	223	142	75	160
	vrouwen	188	185	105	70	176
Totaal		1924	1780	1267	869	1828

Bron: Gemeentelijke basisadministratie 2006

5.2 Opvang Educatie en Werk

Belangrijkste opgave binnen dit thema is het bieden van voor-, tussen- en naschoolse opvang, een zogenaamd dagarrangement², en het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn (0-12 jaar). Voor de oudere leeftijdsgroep (12-23 jaar) is de grootste prioriteit dat elke jeugdige het onderwijs met een startkwalificatie verlaat en dat ze vervolgens - zo nodig met begeleiding - gaan werken.

5.2.1 Aantal leerlingen basisschool per wijk

	Brunssum-	Brunssum-	Brunssum-	Brunssum-	Brunssum-	Totaal
	West	Noord	Oost	Zuid	Centrum	
Aantal leerlingen per basisschool, abs.	705	355	459	310	904	2.733

Bron: Gemeente

5.2.2 kinderopvang en peuterspeelzalen

- 2 kinderdagverblijven (Humanitas)
- 7 gesubsidieerde peuterspeelzalen

5.2.3 OAB (onderwijsachterstandenbeleid)/ VVE (voor en vroegschoolse educatie)

- 28% van de Brunssumse basisschoolleerlingen behoort tot de categorie risicokinderen
- de volgende peuterspeelzalen en scholen vormen een koppel:
  - BS Langeberg en PSZ Paddestoel;
  - BS De Opstap en PSZ Hummelhoek;

² Een doorlopend aanbod van opvang vóór schooltijd, onderwijs, overblijf, en culturele, sportieve en educatieve activiteiten na en tijdens school

- BS Titus Brandsma en PSZ Pukkie; en
- BS Meander en PSZ Pimpeloentje.

5.2.4 schooladoptieplan

- de groepen 7 en 8 van alle basisscholen, +/- 350 leerlingen, werken mee aan het schooladoptieplan.

5.2.5 Leerlingen voortgezet onderwijs/ VSV-jongeren (voortijdig schoolverlaten)

Jongeren 18 t/m 22 jaar Brunssum

Schoolgaand	645
VSV-er	356
Overig	650
Totaal	1.651

Aantal VSV-ers Brunssum

Nieuw	83
Oud	273
Totaal	356 (21,6%)

Meldingen en contacten jongeren 18 t/m 22 jaar Brunssum

Aantal gemelde jongeren	23 (5,7%)
Aantal meldingen	24 (5,5%)
Aantal contacten	98 (5,0%)

Schooltype van de 645 schoolgaande jongeren 18 t/m 22 jaar Brunssum (exclusief HBO en universitair onderwijs)

VMBO	1,1%	
HAVO/VWO	12,10%	
PraktijkSchool	0,6%	
SVO	0,4%	
BBL 1	0,3%	(Beroeps Begeleidende Leerweg)
BBL 2	1,2%	
BBL 3	3,2%	
BBL 4	0 %	
BOL 1	3,4%	(Beroeps Opleidende Leerweg)
BOL 2	18,5%	
BOL 3	14,0%	
BOL 4	39,2%	
Overige	6,0%	

5.2.6 Aantal niet-werkende werkzoekenden jonger dan 23 jaar per wijk

	2006
B 1 Brunssum-West	23
B 2 Brunssum-Noord	40
B 3 Brunssum-Oost	33
B 4 Brunssum-Zuid	4
B 5 Brunssum-Centrum	10
Totaal	110
Bron: CWI ZO-Ned	

5.3 Opvoeding en Zorg

Binnen het thema opvoeding en zorg gaat het in hoofdzaak om het bieden van een sluitende zorgstructuur, waarop kind en ouders, kunnen terugvallen en waarbinnen scholen en andere instellingen samenwerken in geval van signaleerde of dreigende problemen op het gebied van opvoeden, opgroeien en gezondheid. Om de uitvoering van de zorgtaken goed mogelijk te maken op lokaal niveau, zijn instrumenten nodig om informatiestromen rondom een kind te bundelen en digitaal beschikbaar te stellen aan professionals. Ontwikkelingen als Elektronisch Kind Dossier en Verwijsindex zijn in dit verband van belang.

5.3.1 jeugdhonken

4 jeugdhonken in Noord, Oost, Zuid en West met een bereik van gemiddeld 50-100 deelnemers per week tussen 10 en +/- 20 jaar.

5.3.2 ambulante jongerenwerk

60-100 (hang)jongeren in de leeftijd van 13-23 jaar

5.3.3 algemeen maatschappelijk werk CMWW

- 8% van alle hulpvragen bestaat uit problemen in de ouder-kindrelatie
- 13% nieuwe cliënten 2006 is jonger dan 20 jaar (87 personen)
- doorverwijzingen : via JPP 10 cases
: via Zorgadviesteam VO 29 cases
: via jongerenwerk 14 cases

5.3.4 buurtnetwerken 12-

in alle 5 wijken functioneert een buurtnetwerk 12-

5.3.5 Jeugd Preventie Programma (JPP)

- screening: +/- 200 jongeren per jaar
- casusbesprekingen: +/- 50 jongeren per jaar
- groepsbenaderingen: +/- 5 jeugdgroepen per jaar

5.3.6 Halt-project

- verwijzingen zuid-limburg: 2005: 1166
2006: 884
- verwijzingen Brunssum: 2005: 59
2006: 41

5.4 Veiligheid

Dit thema is gericht erop om jongeren, die de veiligheid van anderen in gevaar brengen (overlast, criminaliteit, middelengebruik etc.) met drang en zondig dwang weer in het gareel te krijgen. Voorts heeft dit thema betrekking op het waarborgen van de veiligheid rond scholen en het (in een zo vroeg mogelijk stadium) voorkomen van grensoverschrijdend gedrag door jongeren.

5.4.1 Overlast/graffiti

A. Overlast in de buurt

	2007
B 1 Brunssum-West	2,3
B 2 Brunssum-Noord	2,6
B 3 Brunssum-Oost	3,6
B 4 Brunssum-Zuid	2,2
B 5 Brunssum-Centrum	2,5
Gemiddelde	2,6
Bron: Burgeronderzoek 2007	

Mate waarin inwoners aangeven dat overlast van groepen jongeren en overlast door omwonenden voorkomen in de eigen buurt. De antwoordpercentages zijn omgerekend naar één score, die loopt van 0 (=nooit voorkomend) t/m 10 (=zeer vaak voorkomend)

B. Bekladding muren/gebouwen komt vaak voor, in %

	2007
B 1 Brunssum-West	15
B 2 Brunssum-Noord	13
B 3 Brunssum-Oost	22
B 4 Brunssum-Zuid	3
B 5 Brunssum-Centrum	17
Gemiddelde	14
Bron: Burgeronderzoek 2007	

Aandeel inwoners dat aangeeft dat bekladding van muren/gebouwen vaak voorkomt in de buurt.

C. Overlast jongeren komt vaak voor in de buurt, in %

	2007
B 1 Brunssum-West	9
B 2 Brunssum-Noord	11
B 3 Brunssum-Oost	25
B 4 Brunssum-Zuid	8
B 5 Brunssum-Centrum	16
Gemiddelde	13
Bron: Burgeronderzoek 2007	

Aandeel inwoners dat aangeeft vaak overlast van groepen jongeren te ervaren in de buurt.

D. Hangplekken

+/- 20 overlastgevende en aandachtvragende plekken :
 (bron: Aantekenlijst politie 3^e kw 2007)

West: 6
 Centrum: 2
 Noord: 4
 Oost: 4
 Zuid: 4

5.4.2 Jeugdgroepen

- hinderlijke jeugdgroepen: 6
- overlastgevende jeugdgroepen: 1
- criminele jeugdgroepen: 0

(bron: project "jeugdgroepen in beeld" 2007)

5.5 Vrijtijdsbesteding

O.a.

- 4 scoutingverenigingen 350 deelnemers
- speeltuinen: Klaver 4, speeltuin Treebeek, Buschkesberg en Schutterspark
- sport:
  - 2 sporthallen
  - 4 gymlokalen
  - 1 overdekt zwembad
  - 4 voetbalcomplexen
  - 3 tenniscomplexen
  - +/- 75 sportverenigingen
- openbare speelplekken: 50
- jongerenpersbureau Connect: +/- 10 deelnemers
- YoungXperience: honderden deelnemers, duizenden bezoekers
- Cash4Action: 10 aanvragen
- Stichting Muziekschool Kerkrade

Hoofdstuk 6 Thematische beschrijving huidig beleid

6.1 Opvang Educatie en Werk

Belangrijkste opgave binnen dit thema is het bieden van voor-, tussen- en naschoolse opvang en het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn (0-12 jaar). Voor de oudere leeftijdsgroep (12-23 jaar) is de grootste prioriteit dat elke jeugdige het onderwijs met een startkwalificatie verlaat en dat ze vervolgens - zo nodig met begeleiding - gaan werken.

Ouders, die hun sociaaleconomische positie willen handhaven of versterken middels werk of scholing hebben behoefte aan kwalitatief goede **kinderopvang**. Bedrijven hebben dezelfde behoefte in verband met het werven dan wel het behoud van hun personeel. In de waardering van de kinderopvang wordt de laatste jaren steeds meer een ander element toegevoegd. Kinderopvang wordt meer en meer gezien als een instrument om de ontwikkeling van democratisch burgerschap al in een vroeg stadium te stimuleren. Hetzelfde geldt voor het peuterspeelzaalwerk. Rijk en gemeenten hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor een kwalitatief hoogwaardige opvang van kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar in de vorm van heledagopvang, halve-dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang om daarmee ouders in staat te stellen arbeid en zorg te combineren. Brunssum kent momenteel 2 kinderdagverblijven: De Rollebol en BSO de Wollewei.

Niet elke peuter heeft in de thuissituatie dezelfde mogelijkheden om met andere kinderen te spelen en zich optimaal te ontwikkelen. Brunssum wil alle kinderen van 2 tot 4 jaar betere ontwikkelingskansen bieden door het aanbieden van een veelzijdig, laagdrempelig en kwalitatief goed aanbod. Kerntaken daarbij zijn: ontwikkelingsstimulering, volgen en signaleren, alsmede het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn van peuterspeelzaal naar basisschool. De gemeente Brunssum wil bevorderen dat zoveel mogelijk kinderen van 2 tot 4 jaar deelnemen aan **peuterspeelzaalwerk**, met bijzondere aandacht voor peuters in een achterstandssituatie. Brunssum heeft momenteel 7 gesubsidieerde peuterspeelzalen: Pinokkio, Hummelhoek en Olleke Bolleke (centrum), Pukkio (noord), Pimpeloentje (oost), 't Hummelhutje (west), de Paddestoel (zuid).

Het feit dat kinderen van lager opgeleide ouders of van ouders met een niet-Nederlandse cultuur systematisch minder profijt hebben van het onderwijs (lagere cijfers, vaker doubleren, lagere soorten van vervolgonderwijs moeten kiezen) ongeacht hun capaciteiten, wordt gezien als een ongewenst effect. Ongewenst omdat dit leidt tot onderwijsachterstand van kinderen uit sociaal zwakkere groepen.

Niet elke leerling profiteert evenveel van het onderwijs. Afhankelijk van zijn capaciteiten zal de ene leerling beter presteren dan de andere. Deze verschillen tussen leerlingen zijn maatschappelijk geaccepteerd. Anders staat het met de effecten, die veroorzaakt worden door de sociale, culturele en economische achtergrond van de leerling. **Onderwijsachterstandenbeleid** is erop gericht deze achterstanden te bestrijden. Brunssum wil de schoolprestaties van "achterstandskinderen" aantoonbaar verbeteren en kinderen uit risicogroepen betere startcondities bieden op het terrein van de taalontwikkeling.

De gemeente moet toezien op verbanden tussen **Weer Samen Naar School (WSNS)-beleid** en lokaal onderwijs(achterstanden)beleid. Samenwerking tussen basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs moet ertoe leiden, dat leerlingen met specifieke leer- en/of opvoedingsproblemen zolang mogelijk binnen de eigen basisschool behouden en begeleid kunnen worden.

In het kader van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt in de gemeente Brunssum sinds het schooljaar 2001-2002 door scholen en peuterspeelzalen gewerkt aan het zogenoemde **VVE-beleid**. VVE staat voor voor- en vroegschoolse educatie. Hoofddoel is om jonge kinderen uit achterstandssituaties een betere start te bieden zodat zij succesvoller van het reguliere onderwijs kunnen profiteren.

De Brunssumse onderwijsachterstandssituatie kenmerkt zich met name doordat 28% van de Brunssumse basisschoolkinderen valt binnen de categorie risicokinderen. Gewenst is aansluiting op landelijke trends. Ten eerste betreft dit deelname van risicokinderen aan de peuterspeelzaalvoorzieningen. Ten tweede – en in het verlengde daarvan – gaat het om het verbeteren van de taalprestaties van risicokinderen als voorwaarde voor het schoolsucces. Door het gevoerde VVE-beleid in Brunssum is inmiddels een tweedeling ontstaan van goed geprofessionaliseerde VVE-leidsters en leidsters op reguliere zalen, die minder hebben kunnen

profiteren van het scholingsaanbod en de beschikbare middelen. In de verdere realisatie van het VVE-beleid zal hier binnen de bestaande mogelijkheden rekening mee moeten worden gehouden. Het VVE-beleid is erop gericht om jonge kinderen uit achterstandssituaties een betere start te bieden als zij in groep drie moeten beginnen met systematisch leren rekenen, lezen en schrijven. Met dat doel voor ogen is het streven erop gericht dat tenminste 70% van de risicoleerlingen deelneemt aan het peuterspeelzaalbezoek. De volgende peuterspeelzalen en scholen vormen een koppel:

- BS Langeberg en PSZ Paddestoel;
- BS De Opstap en PSZ Hummelhoek;
- BS Titus Brandsma en PSZ Pukkio; en
- BS Meander en PSZ Pimpeloentje.

Alleen peuterspeelzalen en scholen in wijken met veel kinderen uit sociaal-economische achterstandssituaties kunnen deelnemen.

Binnen alle Brunssumse basisscholen wordt door de politie het **schooladoptieplan** uitgevoerd. De hoofddoelstelling van het schooladoptieplan is: kennen en gekend worden. Het opbouwen van een relatie met schoolleidingen, leerkrachten, ouders en kinderen in de leeftijdsgroep 10 tot 13 jaar (groepen 7 en 8). Onder deze hoofddoelstelling vallen de volgende subdoelstellingen:

- Positief beïnvloeden van de beeldvorming over de rol van de politie in de samenleving.
- Overbrengen van algemeen geldende normen en waarden; uitstralen van gezag
- Vroegtijdig signaleren van problemen.

Uit onderzoek is gebleken dat het schooladoptieplan een niet meetbare bijdrage levert aan de preventie van jeugdcriminaliteit. Dit omdat verschillende invloeden, die het kind krijgt, niet afzonderlijk gemeten kunnen worden. Het schooladoptieplan is een onderdeel van een totaal aan activiteiten, dat een bijdrage levert aan de ontwikkeling van normen en waarden ter voorkoming van antisociaal gedrag van kinderen. Van alleen voorlichting kan dus weinig verwacht worden. Het is de integrale aandacht voor het onderwerp door onder andere de ouders, de leerkracht, de sportleraar maar ook de schooladoptie agent, die een bijdrage levert aan het voorkomen van jeugdcriminaliteit.

Het bestrijden van **voortijdig schoolverlaten** staat steeds meer in de belangstelling. Meer en meer wordt ingezien, dat structureel investeren in het voorkomen van vroegtijdige schooluitval op de lange termijn een zeer goede investering is. Het consequent handhaven van de leerplichtwet is een belangrijke voorwaarde om uitval te voorkomen.

De gemeente Brunssum wil voortijdig schoolverlaten onder jongeren tussen 12 en 23 jaar bestrijden/voorkomen en bevorderen, dat deze jongeren een startkwalificatie behalen. Ondanks het feit, dat het aantal jongeren in Parkstad jaarlijks met 2 à 3% afneemt, neemt het beroep op de dienstverlening van het bureau Voortijdig Schoolverlaten toe. Dat heeft enerzijds te maken met de toenemende bekendheid van bureau VSV en de bereidheid van scholen om leerlingen te melden. Maar het is ook een signaal, dat er sprake is van een grote problematiek bij jongeren. Zorgwekkend is bovendien, dat de casemanagers van bureau VSV aangeven, dat de problematiek vooral ook in zwaarte toeneemt. Er zijn steeds meer jongeren bij wie sprake is van complexe problemen op diverse levensterreinen, met onder andere als gevolg een verhoogde kans op schooluitval. Het is dan ook uitermate belangrijk om tijdig te signaleren, dat het niet goed gaat met een jongere. Dat vereist van scholen een goede zorgstructuur, waarin signalen snel onderkend en opgepakt worden. Dat vereist van bureau VSV een snelle en effectieve afhandeling van meldingen, het voeren van een lik-op-stuk beleid en een nauwe samenwerking met alle betrokken ketenpartners. Het vergt van ketenpartners dat zij in hun dienstverlening de jongere centraal stellen en hun verantwoordelijkheid nemen om activiteiten en aanbod af te stemmen op de behoeften. Het vraagt van bestuurders om zodanige randvoorwaarden te creëren, dat optimale regionale samenwerking tussen ketenpartners bewerkstelligd wordt.

Bij de invoering van de WWB (in 2004) stond één thema centraal: de kortste weg naar werk! De voorziening scholing wordt sindsdien nog maar sporadisch ingezet en dan met name kortdurende en baangerichte scholingen. We moeten echter vaststellen dat er in Parkstad een steeds grotere discrepantie tussen het aanbod van vacatures en beschikbare werkzoekenden ontstaat. Met name de lage scholingsgraad van de werkloze beroepsbevolking in Parkstad is daar debet aan. Verder blijkt er in Parkstad een zeer groot aantal vroegtijdige schoolverlaters te zijn. Dit zijn veelal jongeren die zonder startkwalificatie de school verlaten.

De gevolgen van deze problematiek zijn merkbaar voor ISD BOL. Om de doelstellingen van ISD BOL op langere termijn te blijven bereiken zal een actieve bijdrage van ISD BOL in de oplossing van deze problematiek geleverd moeten worden. ISD BOL streeft namelijk naar duurzame

uitstroom van zijn klanten om daarmee o.a. de **jeugdwerkloosheid** te lijf te gaan. Dit betekent dat de sociale dienst zo lang als nodig blijft investeren in zijn jeugdige klanten, óók wanneer dit betekent dat jongeren daardoor langer van een uitkering afhankelijk zijn!

In de tweede helft van 2007 heeft in dit verband in Parkstad Limburg een aanbesteding van leer/werktrajecten plaatsgevonden. Deze aanbesteding heeft geresulteerd in ruim 350 nieuwe leer/werktrajecten, variërend van BBL-nivo 1 of 2 tot een meer voorschakelend traject. Achter elk traject, waarbij leren met werken wordt gecombineerd, hangt een baan. Dit is een eerste grote stap om te investeren in het opleidingsniveau van klanten (met name jongeren) zonder startkwalificatie. De komende tijd zal er steeds meer geïnvesteerd worden in kwalificerende scholing, waarbij bij voorkeur een baan in het verschiet ligt.

Een andere relevante ontwikkeling is het "Jongerenloket". Het Jongerenloket is een samenwerkingsverband tussen gemeente Heerlen, CWI, UWV, bureau VSV en het Arcus College specifiek gericht op jongeren tot en met 22 jaar. Voor de gemeente betreft het hier jongeren die als A-route klanten worden getypeerd. Het uitgangspunt is dat opleiding boven werk gaat en werk boven inkomen. Het project kenmerkt zich door een directe aanpak van de (meervoudige) problematiek rondom de jongere waarbij de consultant of adviseur acteert als klantmanager namens de 3 partijen. Deze aanpak blijkt uitermate succesvol. Sinds medio 2007 participeren de BOL-gemeenten in het jongerenloket. Vanaf 2008 zal er een keuze gemaakt worden voor het uitbreiden van het jongerenloket op basis van leeftijd van de doelgroep (tot 27 jaar, overeenkomstig het kabinetsbeleid) en/of B-routering.

6.2 Opvoeding en Zorg

Binnen het thema opvoeding en zorg gaat het in hoofdzaak om het bieden van een sluitende zorgstructuur, waarop kind en ouders, kunnen terugvallen en waarbinnen scholen en andere instellingen samenwerken in geval van gesignaleerde of dreigende problemen op het gebied van opvoeden, opgroeien en gezondheid. Om de uitvoering van de zorgtaken goed mogelijk te maken op lokaal niveau, zijn instrumenten nodig om informatiestromen rondom een kind te bundelen en digitaal beschikbaar te stellen aan professionals. Ontwikkelingen als Elektronisch Kind Dossier en Verwijsindex zijn in dit verband van belang.

Gemeenten en provincie hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om ouders daar waar nodig te helpen bij het opvoeden en opgroeien van hun kinderen. De zorg voor het functioneren van de jeugdzorg is primair de verantwoordelijkheid van de Provincie Limburg. De gemeente heeft tot taak om de instanties, die werkzaam zijn in het voorportaal van de jeugdzorg (CMWW, scholen, onderwijsbegeleidingsdienst, thuiszorg, consultatiebureau, GGD, bureau VSV) zo optimaal mogelijk te laten samenwerken. **Afstemming tussen preventief jeugdbeleid en de Jeugdzorg** is dus geboden.

Vandaar dat in Parkstad Limburg voor de periode 2006-2008 een Bestuursakkoord is gesloten met de volgende doelstellingen:

voorkomen van problemen bij het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren door versterking van de algemene voorzieningen voor jeugdigen, voorschoolse voorzieningen en onderwijs;

realiseren van een sluitende keten van jeugd(zorg)aanbod;

versterken van de kwaliteit van de jeugdketen met als doel lagere instroom in de geïndiceerde jeugdzorg en geen wachtlijsten in de jeugdzorg;

- stimuleren van jeugdparticipatie
- tegengaan van onveilige situaties voor kinderen en jongeren alsmede het voorkomen en terugdringen van jeugdcriminaliteit

Algemene doelstelling van het samenwerkingsverband is om ervoor te zorgen, dat zoveel mogelijk jeugdigen een positieve ontwikkeling doormaken op weg naar volwassenheid met zo min mogelijk opvoed- en opgroei-problemen. In het kader van het preventief jeugdbeleid voert de gemeente allerlei taken uit om de instroom van jongeren in de jeugdzorg zoveel mogelijk te beperken.

Elke jongere is anders en krijgt ook van huis uit niet dezelfde bagage mee. **Jeugd en Jongerenwerk** richt zich vooral op de kwetsbare groepen waarvan de ontwikkeling verstoord dreigt te raken. Deze doelgroep heeft weinig belangstelling voor gestructureerde activiteiten in verenigingen en clubs, of de gang hiernaar toe wordt belemmerd door in of buiten de persoon gelegen obstakels. Het kunnen beschikken over een eigen accommodatie voor jongeren in de wijk, waar ze vrijblijvend terecht kunnen, is dus van groot belang. Middels de exploitatie van **jeugdhonken** wil de gemeente overlast in de buurt verminderen en jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding bieden. Accommodatiegebonden jeugd- en jongerenwerk is preventief van aard en vooral gericht op georganiseerde ontmoeting, uitgevoerd door een kerngroep vrijwilligers, gerekruteerd uit (wijk)bewoners. Deze zijn verantwoordelijk voor openstelling en beheer van de ruimte. Hierbij krijgen ze ondersteuning vanuit het opbouwwerk van het CMWW. Brunssum heeft

met uitzondering van het Centrum in elke wijk een jongerenaccommodatie, met een bereik van gemiddeld 50 – 100 deelnemers per week tussen 10 en ± 20 jaar.

Daarnaast worden via het **ambulant jongerenwerk** groepen hangjongeren in kaart gebracht en geregistreerd in een volgsysteem. Het jongerenwerk tracht een vertrouwensrelatie met hen op te bouwen en deelname van deze hanggroepjongeren aan een speciaal opgezet activiteitenprogramma danwel aan het reguliere aanbod te bevorderen. Gemiddeld heeft men met 60-100 jongeren in de leeftijd van 13-23 jaar contact. Waar nodig vindt doorverwijzing naar individuele hulpverleningstrajecten plaats.

Het Algemeen Maatschappelijk Werk (CMWW) is in dit verband voorliggende voorziening van bureau Jeugdzorg. Naast het reeds bestaande aanbod vanuit de basisvoorziening AMW voor jongeren en hun systemen, wordt de noodzaak om de aandacht voor jongeren en het aanbod voor hulpverlening te intensiveren onderschreven. Het AMW ziet zich als eerste lijnsvoorziening in de hulpverlening, met name ook bij jongeren, in de positie geplaatst als eerste aanspreekpunt. Dit geldt zowel voor de jongeren zelf als ook voor de netwerkpartners/verwijzers. Het AMW is dan ook vertegenwoordigd in alle netwerken jeugdhulpverlening (schoolmaatschappelijk werk binnen zorgadviesteam Carbooncollege, buurtnetwerken 12 min en Jeugd Preventie Programma) Het AMW maakt steeds een inschatting of de hulpvraag binnen het eigen aanbod voldoende beantwoord kan worden of dat er verdere expertise nodig is. Met het bureau Jeugdzorg is deze afspraak t.a.v. de jeugdigen en hun systeem geformaliseerd. Het AMW streeft naar de juiste inzet van hulpverlening op het juiste tijdstip in gevallen waarin opvoeding, relatie "ouder – kind" en hulpverlening aan jongeren aan de orde is. Het aanbod wordt afgestemd op de behoefte van hulpvragers en netwerkpartners. 8 % van alle aangemelde problematiek bestaat uit problemen in de ouder-kind relatie. Over 2006 was 13% van de nieuwe cliënten (87) jonger zijn dan 20 Jaar.

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) richt zich op jeugd in de leeftijd van 0-19 jaar. De JGZ voor 0-4 jarigen is binnen Parkstad Limburg ondergebracht bij Meander JGZ (het voormalige consultatiebureau voor zuigelingen en peuters). De JGZ voor 4-19 jarigen ligt bij de GGD-ZL. De wettelijke basis is de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) en het (daarvan afgeleide) Besluit jeugdgezondheidszorg. De gemeente krijgt voor de JGZ 0-4 jaar middelen in de vorm van een doeluitkering (RSU-JGZ; uniform deel) en betaalt uit eigen middelen het maatwerkdeel, waarvoor vanaf 2003 middelen aan het gemeentefonds zijn toegevoegd. De JGZ 4-19 jaar wordt sinds de instandhouding van de GGD betaald door de gemeente uit de algemene middelen.

Integrale Jeugdgezondheidszorg komt in eerste instantie voort uit het feit dat binnen de regio twee organisaties verantwoordelijk zijn voor de JGZ. Maar inmiddels hebben gemeenten een steeds belangrijker (regisseurs-) rol voor preventief jeugdbeleid en daarmee is JGZ ook een belangrijke ingang geworden om risicojongeren op te sporen en te volgen. Het toekomstige Elektronisch Kind Dossier (EKD) is daarvoor een instrument, maar ook de ontwikkeling naar een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) past daarin (zie verder hoofdstuk 7). Voor informatie over de concrete activiteiten in het kader van de jeugdgezondheidszorg wordt verwezen naar de lokale nota "Volksgezondheidsbeleid 2008-2011", die in januari 2008 door de raad is vastgesteld.

In 2006 is de zogenoemde "motie Verhagen" aangenomen, waarmee is besloten dat gemeenten voor preventief jeugdbeleid € 50,00 per pasgeborene krijgen. Daarvoor is in Parkstad Limburg het **project "Samen starten"** in het leven geroepen. Doel van het programma is het voorkómen van psychische problemen, antisociaal gedrag en criminaliteit bij kinderen. Het project houdt in dat alle kinderen regelmatig gevolgd worden om opvoedingsproblemen te signaleren. Als dergelijke problemen zich voordoen zal een aantal ketenpartners (zoals GGD, bureau Jeugdzorg, AMW, etc.) worden ingeschakeld. Een en ander uiteraard met inachtneming van de privacyregelgeving. Met deze aanpak ontstaat een snellere en eerdere signalering van opvoedingsproblemen. Wetenschappelijk is aangetoond dat vroegsignalering zijn vruchten afwerpt in het latere leven van het kind.

Binnen Samen Starten zijn twee parallelle trajecten te onderscheiden. Traject 1 richt zich op de vroegsignalering en traject 2 richt zich op de ketensamenwerking.

In het 1^e traject worden alle ouders als hun kind geboren is vanaf het eerste contact met de verpleegkundige JGZ geïnterviewd, waarbij vijf domeinen ter sprake komen:

- competenties van de ouder(s)
- steun van de partner
- sociale steun
- gezondheid en ontwikkeling van het kind
- problemen zoals schulden

Doel van het tweede traject is om de ketensamenwerking met alle instanties die betrokken zijn bij (gezinnen met) kinderen te versterken door deze sluitend te maken en een kwaliteitsimpuls te geven. Bij gezinnen met complexe problemen zijn vaak meerdere instellingen betrokken. Gezinnen kunnen problemen ervaren op diverse levenssterreinen als wonen, welzijn en gezondheid. De aanpak van dergelijke problematiek vraagt dan ook om een intersectorale en integrale aanpak.

In de 5 **Buurtnetwerken**, die met name actief zijn voor de kinderen (tot 12 jaar), komen hulpverleners regelmatig samen. Krijgt het Buurtnetwerk signalen dat het niet goed gaat met een kind, dan worden de ouder(s)/verzorger(s) daarvan op de hoogte gebracht. Door het netwerk worden de signalen besproken en nagegaan welke deelnemer aan het netwerk vervolgens wat gaat doen. Vervolgens krijgt het gezin een hulpaanbod. Dat houdt in dat de ouder(s)/verzorger(s) te horen krijgen op welke wijze het kind het beste geholpen kan worden en welke instantie hulp zou kunnen bieden. De scholen bij gedragsproblemen, MeanderGroep Jeugdgezondheidszorg bij problemen in de ontwikkeling en opvoedkundige problemen, en het Maatschappelijk Werk bij gedragsproblemen en problemen thuis in het gezin. Bijzonder aan de Buurtnetwerken is dat genoemde instanties intensief samenwerken zo dicht mogelijk bij huis. Door die samenwerking kunnen ze problemen tijdig herkennen, sneller hulp bieden aan het kind en aan de ouder(s)/verzorger(s) alsmede verwijzen naar andere instanties.

Net als nagenoeg elders bestaat in Brunssum veel voorkomende criminaliteit bij jongeren tot 18 jaar. Bijvoorbeeld (winkel)diefstal, vernieling (graffiti), baldadigheid, vuurwerkoverlast en overige overlast. Het **Halt-project** kenmerkt zich door een tweeledige missie. Deze missie kent een repressieve en een preventieve component, die elkaar over en weer versterken. Halt is immers bekend met jongeren aan beide kanten van de schreef. Zij die er (nog) voorstaan en zij die er al eens overheen zijn gegaan. Beide deskundigheden zijn complementair en versterken elkaar en daarmee de effectiviteit van de aanpak. Dit levert de toegevoegde waarde waarmee Halt zich onderscheidt van andere aanbieders in deze sector. Binnen het Halt-project worden 3 taken onderscheiden:

1. Signalering

Voor de meeste kinderen die bij Halt worden aangemeld voor een Halt-afdoening (boven 12 jaar) of een Stop-reactie (tot 12 jaar) is het strafbare feit, dat ze hebben gepleegd een eenmalige misstap; bij een deel van de jongeren is het echter een signaal, dat er ergens iets niet goed gaat of dat er problemen zijn; bij anderen is het een uiting van zwaardere onderliggende problematiek. Het is van belang de problemen in een zo vroegtijdig mogelijk stadium te signaleren zodat snel adequate hulp en/of opvoedingsondersteuning kan worden geboden. Halt levert hierin een belangrijke bijdrage en brengt zorgsignalen in en bespreekt ze met ketenpartners. Met "Halters", kinderen boven 12 jaar, die een delict hebben gepleegd, alsook hun ouders worden afspraken gemaakt om herhaling te voorkomen en zij krijgen een werk- en/of leerstraf opgelegd en dienen eventuele schade te vergoeden. "Stoppers", kinderen beneden 12 jaar, die Haltwaardige delicten hebben gepleegd krijgen naast gesprekken met kinderen en ouders, leeractiviteiten aangeboden en geen werkstraf; medewerking is vrijwillig en moet dus met instemming van de ouders.

2. Preventie en voorlichting

Vanuit het inzicht in de lokale en regionale problematiek adviseert Halt bij de ontwikkeling van het lokale en schoolveiligheidsbeleid. Uitgangspunten: proactieve opstelling, inspelen op de actualiteit, maatwerk, onderbouwde prioriteitstelling en aanpak, didactisch verantwoord, planmatige ontwikkeling en bijstelling, betrouwbare informatie;

Met partnerorganisaties wordt kennis en ervaring gedeeld. Verder wordt deelgenomen aan netwerkoverleg.

3. Voorlichting

in de uitvoerende voorlichtingsactiviteiten ligt het accent op informatie, bewustwording, meningsvorming, aanreiken van gedragsalternatieven. Halt is actief in de klas: voorlichting geven over Halt, jeugdcriminaliteit, pesten en agressie, groepsdruk, winkeldiefstal, slachtoffers en daders, vuurwerk, keuzes maken, veiligheid binnen de school, cyberpesten/crime, respect, overlast en vandalisme. Daarnaast worden de volgende activiteiten verzorgd: thematische ouderavonden, deskundigheidsbevordering docenten, de jaarlijkse vuurwerkcampagne met lesmateriaal voor docenten en leerlingen, flyers, posters en folders, eenmalige lessen, een lespakket van meerdere opeenvolgende lessen, deelname aan een projectweek of samenstelling van een speciaal project op verzoek van een school.

Verwijzingen Brunssum: 59 in 2005; 41 in 2006. Verwijzingen Zuid-Limburg: 1166 in 2005; 884 in 2006.

6.3 Veiligheid

Dit thema is gericht erop om jongeren, die de veiligheid van anderen in gevaar brengen (overlast, criminaliteit, middelengebruik etc.) met drang en zondig dwang weer in het gareel te krijgen. Voorts heeft dit thema betrekking op het waarborgen van de veiligheid rond scholen en het (in een zo vroeg mogelijk stadium) voorkomen van grensoverschrijdend gedrag door jongeren.

Veiligheidszorg is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, andere professionele partners (politie, CMWW, woningcorporaties e.d.) en burgers, waaronder uiteraard ook de jongeren. Veiligheidszorg wordt gekoppeld aan het instrumentarium van het project wijkregie. Dat betekent, dat er binnen de kaders van een gemeentebreed veiligheidsprogramma, jaarlijks **wijkveiligheidsplannen** als onderdeel van brede wijkprogramma's dienen te worden vastgesteld. Het thema jeugd en veiligheid krijgt in deze plannen, voor zover het specifieke wijkproblemen betreft een eigen nadrukkelijke plek.

(Probleem-)jongeren zijn niet alleen subject van maatregelen in een wijkveiligheidsplan, maar ze denken ook mee over de treffen voorzieningen en te nemen maatregelen. Wijkveiligheidsplannen geven een integraal maatregelpakket voor de aanpak van specifieke veiligheidsproblemen in de wijk. Deze problemen kunnen uiteraard te maken hebben met probleem-/risicjongeren en jeugdcriminaliteit.

Jeugd veroorzaakt altijd wel op één of andere manier overlast. Vaak gebeurt dat binnen / vanuit groepjes, die op bepaalde plekken in de wijken rondhangen. De overlast bestaat uit intimiderend gedrag, vernielingen en vervuiling, geluidsoverlast e.d. Behalve dat dit leidt tot schade, ergernis/overlast en strafbare feiten, heeft dit mede een toename aan gevoelens van onveiligheid in de wijken tot gevolg evenals het mijden van de hangplekken. Een effectieve aanpak van de problematiek is alleen mogelijk wanneer alle partijen die op het beleidsveld jeugd werkzaam zijn, samenwerken. Zowel in het preventieve vlak als het curatieve en repressieve.

Momenteel is nog geen sprake van een sluitende en gestructureerde aanpak van de **jeugdoverlast**. Wel wordt op wijkniveau ad hoc samengewerkt rond overlastsignalen

Onderdeel van overlast vormt **graffiti**. In de gemeente Brunssum wordt de laatste tijd een toename van graffiti geconstateerd. Deze vorm van vandalisme draagt bij aan verloedering van de woon- en leefomgeving en heeft daardoor negatieve gevolgen voor de sociale veiligheid. In Parkstad Limburg scoort Brunssum na Heerlen het hoogst als het gaat om de beleving van bekladding van muren en gebouwen in de eigen buurt als een veel voorkomend probleem. Ondanks dat graffiti bestrijding prioriteit heeft in het integraal veiligheidsprogramma, is de pakkans van daders gering. In de praktijk is momenteel sprake van een gefragmenteerde aanpak en er bestaat geen zicht op de omvang en trendmatige ontwikkeling van de problematiek.

Maatregelen zouden op samenhangende moeten worden gericht op de fysieke omgeving, de daders, kunstenaars en slachtoffers. Huidig beleid is, dat gebouwen en objecten momenteel door de gemeente incidenteel en door de woningcorporaties consequent ontdaan worden van graffiti uitingen ter ontmoediging van de daders. De verantwoordelijkheid voor het schoonmaken berust bij de eigenaar. In incidentele gevallen draagt de gemeente bij in de schoonmaakkosten. Op alle basisscholen vinden preventieve (voorlichtings)activiteiten plaats. De politie verricht gerichte controles, o.a. op scholen, met ondersteuning van stadswachten. Tags worden gefotografeerd en opgeslagen in een centrale database, hetgeen bijdraagt aan de opsporing van daders.

Veiligheid op scholen staat niet los van veiligheid in de wijk, op straat, in publieke gebouwen of in uitgaanscentra. Veiligheid op school is dus nauw verbonden met veiligheid in andere sectoren van het maatschappelijk leven. Het heeft ook nauwe raakvlakken met veiligheid en geborgenheid in de privésfeer en veiligheid in het gezin.

Veiligheid is een facet van ons maatschappelijk functioneren en is dientengevolge een zaak die iedereen aangaat en waar iedereen ook verantwoordelijkheid in draagt en een eigen bijdrage aan levert. Het wordt steeds meer als een collectieve verantwoordelijkheid beschouwd. Daar waar de gemeente de regie voert over het algemene veiligheidsbeleid en dus ook over de veiligheid rond de scholen, zijn de scholen in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de veiligheid op de school zelf. Als dan toch strafbare feiten worden gepleegd, dienen de justitiële partners, waaronder de politie en het openbaar ministerie, hun verantwoordelijkheid voor veiligheidsaspecten op en rond de scholen op te pakken. Zij handhaven de openbare orde en treden op tegen plegers van strafbare feiten en stellen strafvervolgning in, zeker als er sprake is van een slachtoffer.

Doel is dat zowel leerlingen, personeel als bezoekers van de school veilig zijn en zich veilig voelen binnen de school- en lesomgeving. Middel daartoe is een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en ander

strafbaar gedrag en het creëren van een veilig klimaat in en om school. Daartoe is in Parkstadverband een convenant "Veiligheid op school krijgt voorrang" gesloten.

De laatste jaren wordt zowel landelijk als lokaal een toename van probleem- en crimineel gedrag onder jongeren geconstateerd. Overlast, geweld en crimineel gedrag zijn aan de orde van de dag. Dit problematisch gedrag uit zich op steeds jongere leeftijd. Gebleken is, dat veelal dezelfde jongeren onderwerp van gesprek zijn bij de instanties, die zich met (probleem)jeugd bezighouden. Omdat er grote behoefte bestond aan een gestructureerde samenwerking tussen de ketenpartners, die met jongeren met probleemgedrag in aanraking komen, is in 2006 het **Jeugd Preventie Programma (JPP)** in onze gemeente ingevoerd.

Het JPP heeft tot doel om jeugdcriminaliteit/overlast en aanverwante zorgsignalen van/gepleegd door jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 23 jaar te voorkomen, beperken en terug te dringen. Afgeleide doelen zijn:

- Vroegtijdige signalering en melding van jeugdcriminaliteit, overlast en aanverwante zorgsignalen bij jongeren en/of in de wijken;
- Het creëren en aansturen van een hulpaanbod op maat voor de jongere;
- Het vergroten van de zelfredzaamheid en ontplooiingskansen van jongeren, en waar mogelijk hun ouders, zodat zij maatschappelijk beter gaan functioneren;
- Het wijkgericht verbeteren of ontwikkelen van de voorzieningen voor (groepen) jongeren;

Op wijkniveau dient sprake te zijn van een veilige en leefbare omgeving en een op de behoefte van jongeren afgestemd aanbod van voorzieningen en activiteiten. Informatie-uitwisseling, coördinatie, afstemming, ketenoverleg en -samenwerking zijn sleutelbegrippen bij de uitvoering van het JPP.

Tot de doelgroep behoren jongeren van 12 tot 23 jaar, die problemen (in de sfeer van overlast of criminaliteit) hebben of veroorzaken. Op basis van de zwaarte van de problematiek worden de volgende categorieën gehanteerd:

1. Jongeren met risicogedrag;
2. Jongeren met HALT-waardig delict, ook wel 'first offenders' genoemd;
3. Jongeren met licht delictgedrag;
4. Jongeren die regelmatig ernstige delicten plegen (Harde Kern jongeren);
5. Jongeren die veelvuldige delicten plegen (meerplegers);
6. Gedetineerde jongeren die terugkeren in de samenleving;
7. Groepen jongeren waarin het volgende onderscheid wordt gemaakt: hinderlijke-, overlastgevende- en criminele groepen in de verschillende wijken.

De gemeente vervult bij het JPP een regiefunctie. De coördinatie is opgedragen aan het CMWW. De (vaste) netwerkpartners bestaan uit het jongerenwerk en het algemeen maatschappelijk werk van het CMWW, de politie, en Bureau Jeugdzorg, ad hoc aan te vullen met organisaties als de jeugdreclassering, buro Halt, Openbaar ministerie, CAD en Xonar.

6.4 Vrijtijdsbesteding

De gemeente faciliteert middels subsidieverlening danwel via het beschikbaar stellen van accommodaties en andere fysieke voorzieningen allerlei vormen van vrijetijdsbesteding. Brunssum heeft een rijk verenigingsleven, maar jongeren willen zich niet altijd binden aan een georganiseerde vorm van vrijetijdsbesteding.

De gemeente wil meer jongeren aan het sporten krijgen. Sportpunt Parkstad probeert via het **BOS-project**, maar ook via reguliere sportactiviteiten (**Breedtesport Impuls**) de jeugd via de school of de buurt te activeren om te gaan sporten. Brunssum kent ongeveer 75 sportverenigingen, waar jongeren hun energie kwijt kunnen.

Het BOS-project is gericht op de wijken Oost en West. De activiteiten zijn bedoeld voor jongeren van 10-18 jaar. Het streven is om een gezonde leefstijl bij jongeren te stimuleren, het welzijn van jongeren te bevorderen en overlast terug te dringen door deze jeugd een breed en aantrekkelijk sport- en beweegaanbod te doen. Voor de doelgroep worden bestaande activiteiten verder uitgebreid voor wat betreft tijd en doelgroep. Gedurende 40 weken worden per jaar twee maal per week drie uur aan activiteiten aangeboden. Daarnaast worden incidenteel (13-14 maal per jaar) activiteiten van drie uur aangeboden. Activiteiten in samenwerking met buurt, onderwijs en sport: zaalvoetbal, streetdance, streetvoetbal, streethockey, Fighting Fit, jeugdparticipatie, Shake Hands. Het resultaat is een dagarrangement.

Jongeren in de leeftijd tot 21 jaar wordt via het **vrijwillig jeugdwerk**, m.n. scouting, een zinvolle en leerzame vrijetijdsbesteding geboden; op deze wijze wordt hen via deelname aan activiteiten een stukje opvoeding (normen en waarden) meegegeven. Ongeveer 350 jongeren nemen deel aan activiteiten van 4 scoutingverenigingen.

De jongere jeugd heeft op buurtniveau behoefte aan voldoende speelgelegenheid. De gemeente rekent het tot haar taak om zorg te dragen voor een adequaat **speelvoorzieningenbeleid** (inrichting, beheer, onderhoud en veiligheidsinspecties). Voldoende speelvoorzieningen, gespreid over de wijken, welke voorzien in de behoefte van de beoogde doelgroep. In samenspraak met buurt/gebruikers wordt deze doelstelling gerealiseerd. Brunssum heeft rond de 50 openbare speelplekken.

Speelvoorzieningenbeleid moet niet worden verward met het **speeltuinerwerk**. Brunssum subsidieert 3 erkende en veilige speeltuinen met een diversiteit aan klim-klauter-loop-spring-schommel-toestellen voor kinderen van 2 tot en met 12 jaar. Een en ander conform de huidige spreiding in Brunssum, d.w.z. Noord (Klaver-4), West (speeltuin Treebeek) en Centrum (Buschkesberg).

De eisen, die aan vrijwilligers worden gesteld, worden steeds zwaarder (kinderen worden mondiger, veiligheidseisen t.a.v. de speeltoestellen zijn aangescherpt, invoering controle en uitvoering maatregelen ter voorkoming van legionella bacterie etc. etc.). Dit vergt van de besturen een continue inspanning om het vrijwillig kader op het vereiste kwaliteitsniveau te krijgen en te houden.

Een andere manier om jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding te bieden is om jongeren te laten deelnemen aan een of andere vorm van **jeugdparticipatie**. Brunssum wil zoveel mogelijk jongeren laten deelnemen aan het proces van voorbereiding tot uitvoering van activiteiten/voorzieningen voor de jeugd. Niet alleen om het aanbod aan jeugdvoorzieningen zoveel mogelijk af te stemmen op de vraag/wensen van jongeren. Maar ook om te bevorderen, dat jongeren meer gaan deelnemen aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en andere vormen van (georganiseerde) vrijetijdsbesteding en aldus een bijdrage leveren aan de samenleving. Bijkomend voordeel is, dat het imago van "de jeugd van tegenwoordig" hierdoor een positieve impuls krijgt.

Wat doet de gemeente zoal?

1. **Themabijeenkomsten** organiseren, waarbij jongeren worden geraadpleegd over relevante thema's uit het jeugdbeleid, zoals de "Dag van het Respect" of "raadsleden in de klas" op de basisscholen en de "Themabijeenkomst jeugd en jongeren" op het Carbooncollege;
2. **subsidieregeling Cash4Action**
Doel: jongeren vanaf de middelbare schoolleeftijd (12-23 jaar), die op eigen initiatief een activiteit voor de jeugd willen organiseren, daartoe in financieel opzicht in de gelegenheid te stellen. Eigen initiatief onder de Brunssumse jongeren wordt hierdoor gestimuleerd. Op deze wijze wordt een aanvullend aanbod gecreëerd, dat nauwer aansluit bij de wensen van de jeugd zelf.
3. **Jongerenpersbureau Connect**
Doel: een dialoog op gang brengen tussen jongeren en de buurt/ wijk/ verenigingsleven en jongeren onderling door jongeren te faciliteren om zelf mediaproducties te maken.
4. organisatie **YoungXperience**
Doel: illustratie van de regierol van de gemeente op het gebied van het jeugdbeleid. Uitdragen dat de gemeente jongeren serieus neemt en positief wil benaderen. Laten zien, wat Brunssum de jeugd te bieden heeft en wat jongeren de samenleving te bieden hebben.

6.5 Schematisch overzicht jeugdbeleid

Thema	Beleidssterrein	0-4 jaar	4-12 jaar	12-18 jaar	18-23 jaar
Opvang, Educatie en Werk	kinderopvang en buitenschoolse opvang	X	X		
	peuterspeelzaalwerk	X			
	OAB-beleid	X	X		
	VVE-beleid	X			
	voortijdig schoolverlaten			X	
	schooladoptieplan		X		
	jeugdthonken			X	X
jeugdwerkloosheid			X	X	
Opvoeding en Zorg	JGZ Meander Zorggroep	X			
	JGZ GGD		X	X	
	project Samen Starten	X	X	X	
	buurtnetwerken 12-	X	X	X	
	Halt-project		X	X	
	algemeen maatschappelijk werk		X	X	X
	ambulant jongerenwerk			X	X
Jeugd en veiligheid	Jeugd Preventie Programma			X	X
	overlast hangjongeren			X	X
	graffitibestrijding		X	X	X
	veilige school			X	
Vrijtijdsbesteding	vrijw. jeugdwerk (b.v. scouting)		X	X	X
	speeltuinwerk	X	X		
	cultuur (o.a. muziekschool en bibliotheek)		X	X	X
	sport (o.a. BOS Impuls)		X	X	X
	speelvoorzieningen	X	X	X	
	jeugdparticipatie			X	X

Hoofdstuk 7 De middelen

Nr	Product	uitgaven	V	G
420000	Exploitatie OBS Treebeek (= kostenplaats)	2.886	X	
420010	Exploitatie OBS Trampoline (= kostenplaats)	2.886	X	
421001	Bekostiging huisvestingsvoorziening openbaar BO	159.915	X	
423000	Bekostiging huisvestingsvoorziening bijzonder BO	996.104	X	
443000	Bekostiging huisvestingsvoorziening VO	1.436.528	X	
480000	Leerlingenvervoer	329.810	X	
480010	Zwemonderwijs scholen	70.511	X	
480020	Onderwijs algemeen: subsidies Logopedie, Consent en algemeen)	210.668	X	
480030	Handhaving leerplichtwet	80.864	X	
480040	Onderwijsbeleid (kostenplaats)	17.055	X	
480050	Onderwijsachterstandenbeleid	150.308	X	
510000	Openbare Bibliotheek	596.267		X
511000	Muziekonderwijs	332.522		X
540000	Amateuristische kunstbeoefening :toneel, muziek, zang en algemeen	111.709		X
630000	Subsidies jeugdwerk (m.n. scouting)	89.706	X	
630010	Sociaal cultureel werk (CMWW)	495.785		X
630122	BMV Bronsheim	62.531		X
650000	Kinderdagverblijven (kostenplaats)	3.101	X	
650010	Peuterspeelzalen	236.161	X	
714000	Preventieve en curatieve gezondheidszorg (o.a. 4-19 jaar)	446.440		X
715000/ 716000	Jeugdgezondheidszorg (0-4 jaar) incl. rijkssubsidie	327.531	X	
530001	Accommodatie Houserveld (BSV-Limburgia)	52.591		X
530002	Accommodatie De Struiken (de Langeberg)	17.319		X
530003	Accommodatie Peerdendries (SV Brunssum)	11.390		X
530005	Accommodatie Klingelsberg (de Leeuw)	54.441		X
530006	Accommodatie Carisborg (SV Treebeek)	14.500		X
532007	Sportpark algemeen	414.501		X
530011	Tennispark LTCB	29.781		X
530016	Tennispark ATIVU	4.629		X
530101	Brunnahal	12.667		X
530102	Sporthal Rumpen	239.579		X
530111	Gymzaal Brs. Noord	45.331		X
530112	Gymzaal Terborchstraat	18.092		X
530113	Gymzaal ir. De Katstraat	11.070		X
530114	Gymzaal Schildstraat	4.433		X
530200	Sportsubsidies	63.064		X
530202- 530204	BOS-Impuls (subsidie + kostenplaats)	204.200	X	
530300	Sportbeleid (kostenplaats)	15.505		X
530410- 530426	De Bronspot (kostenplaats +/- inkomsten)	482.889		X
580010	Speeltuinen	77.398	X	
580013	Openbare speelplekken	41.921	X	
	Subtotaal uitgaven volledig t.b.v. jeugd	4.437.553	X	
	Subtotaal uitgaven gedeeltelijk t.b.v. jeugd	3.537.036		X

1. alle uitgaven zijn inclusief de kostenplaats V = volledig t.b.v. jeugd G = gedeeltelijk t.b.v. jeugd)
 2. bron: productbegroting 2007

Hoofdstuk 8 De beleidsambities

In de vorige hoofdstukken is het huidige inhoudelijk en financieel beleidskader toegelicht. In dit hoofdstuk wordt per thema ingegaan op relevante ontwikkelingen en aandachtspunten, die voortvloeien uit het bestaande beleid. Op basis hiervan zijn de beleidsambities voor de komende jaren geformuleerd.

In het programma voor jeugd en gezin 2007-2011 "alle kansen voor alle kinderen" heeft het rijk de volgende ontwikkelingsvoorwaarden voor elk kind gesteld, ongeacht culturele achtergrond of fysieke gesteldheid:

1. Gezond opgroeien: lichamelijk gezond, geestelijk gezond, gezonde leefstijl en continuïteit in opvoeding en verzorging;
2. Veilig opgroeien: geborgenheid: onvoorwaardelijke liefde, respect, aandacht, grenzen, structuur en regelmaat, veilig thuis (voor geweld, mishandeling, seksueel misbruik) en veilig buitenshuis;
3. steentje bijdragen aan maatschappij: actieve betrokkenheid bij maatschappij: meedenken en meedoen, actieve betrokkenheid naaste omgeving, positief gedrag en burgerschap;
4. Talenten ontwikkelen en plezier hebben: onderwijs genieten/opleiding krijgen, mogelijkheid voor hobby's: sport, cultuur en recreatief en vrijheid om te spelen;
5. Goed voorbereid zijn op de toekomst: diploma halen, werk vinden, in levensonderhoud kunnen voorzien, stimulerende leefomgeving.

Deze ontwikkelingsvoorwaarden vormen het algemene kader, waaraan het jeugdbeleid in Brunssum getoetst is. Sleutelbegrippen als gezond, veilig, participatie, vrijetijdsbesteding en perspectief zijn ook kenmerkend voor het jeugdbeleid in Brunssum.

Het kabinet heeft ter realisering van haar plannen een werkprogramma opgesteld, dat bestaat uit 9 thema's:

1. Het gezin op de kaart
2. Opgroei- en opvoedingsondersteuning in de buurt
3. Jeugdcultuur: gezond en meedoen
4. Kindvriendelijke leefomgeving
5. Snelle en effectieve hulp voor jeugd en gezin
6. Aanpak kindermishandeling
7. Van school naar werk
8. Voorkomen jeugdcriminaliteit
9. Professionalisering jeugdhulpverlening

Vanuit een oogpunt van complementaire samenwerking sluit de jeugdagenda in de gemeente Brunssum op hoofdlijnen aan bij het werkprogramma van het Rijk.

8.1 Relevante ontwikkelingen en aandachtspunten

8.1.1 Opvang Educatie en Werk

Ontwikkelingen Brede Scholen

Na de realisatie van de BMW Oost is de gemeente ook in de andere wijken gestart met de planontwikkeling voor brede maatschappelijke ontwikkelingen danwel brede scholen. Naast het realiseren van adequate onderwijshuisvesting zijn deze projecten gericht op het fysiek samenbrengen van voorzieningen voor jong en (zo mogelijk ook) oud. Voor de jeugd moet dit leiden tot een samenhangend aanbod aan onderwijs, opvang en vrijetijdsvoorzieningen, gebaseerd op een breed gedragen pedagogisch concept.

harmonisatie PSZ-kinderopvang

Het rijk is voornemens de verscheidenheid in de voorzieningen van PSZ-werk en kinderopvang te harmoniseren. Een reële optie daarbij is het PSZ-werk en kinderopvang samen te voegen tot een voorziening. Probleem daarbij is dat er weinig helderheid is hoe en op welke termijn dat dan zou moeten gebeuren.

Deze onduidelijkheid maakt het moeilijk om concreet te anticiperen op de toekomstige ontwikkelingen. Inhoudelijk zal echter gewaakt worden voor het volgende.

De gemeente Brunssum heeft met GOA- en OAB middelen, alsmede met inzet van eigen middelen fors ingezet op de ontwikkeling van een effectief gebleken VVE-beleid. Daarin spelen de PSZ'n een cruciale rol.

Als de ontwikkeling van de harmonisatiemaatregelen uitgaan van het onderbrengen van alle opvang voorzieningen bij een kinderopvang nieuwe stijl dan is het gevaar van een zeer ongunstige

ontwikkeling reëel aanwezig. Het gevaar is dat ouders hun kinderen in toenemende mate zullen onderbrengen bij een relatief goedkopere Kinderopvang.

Daarmee komt een belangrijke Brunssumse opvangvoorziening in gevaar. Een PSZ voorziening die in de afgelopen jaren goed is toegerust wat betreft materiële inrichting, scholing van personeel, een gedegen en transparant inhoudelijk aanbod voor de peuters en samenwerking met het basisonderwijs. Kortom uitgerust voor de realisatie van een gedegen voorschools educatief aanbod. Gelijktijdig zullen kinderopvangvoorzieningen een grotere vraag te verwerken krijgen zonder dat duidelijk is of en hoe zij het VVE beleid kunnen voortzetten.

De gemeente Brunssum zal er alert op zijn dat de harmonisatie maatregelen niet leiden tot ongewenste vernietiging van PSZ-/VVE- expertise en zal alles in het werk zetten om deze binnen de te verwachten harmonisatiemaatregelen te behouden.

toekomstige ontwikkelingen m.b.t. het peuterspeelzaalwerk/ VVE

De peuterspeelzaal gaat een steeds belangrijker rol in onze samenleving spelen. Een rol die door Landelijk stimuleringsbeleid steeds duidelijker wordt door het beschikbaar stellen van extra VVE middelen en bijvoorbeeld door de voorgenomen harmonisatie van het peuterwerk met het onderwijs en de kinderopvang in 2010. Het peuterwerk zal in de nabije toekomst gaan werken conform de kwaliteitseisen die aan de kinderopvang worden gesteld. De leidster – kind ratio speelt daarbij een belangrijke rol. Het huidige ambitieniveau 2 wordt ook binnen de kinderopvang gehanteerd op basis van de leeftijd van de kinderen en samenstelling van de groepen. (horizontaal of verticaal). Omdat de peuterspeelzalen in Brunssum werken volgens ambitieniveau 2 is reeds aan een van de voorwaarden voor de harmonisatie voldaan.

Naast het werken in de groep worden er in toenemende mate eisen aan de leidsters gesteld. Denk hierbij aan scholing, contacten binnen netwerken en Bredescholen en de uitvoering van VVE programma's. Het CMWW is van mening dat de gemeente Brunssum in de afgelopen jaren terecht ingezet heeft op professionalisering van het peuterwerk. Tenslotte was de fusie met het CMWW voor de peuterspeelzalen een verdere stap richting professionalisering.

Voorafgaande aan de bepaling van de leidster – kind ratio, dient de visie voor het Peuterwerk vastgesteld te worden. Wil de gemeente Brunssum kinderen van 2- en 3 jaar een plaats bieden waar het kind kan spelen en andere kinderen ontmoeten? Dan is de keuze voor het ambitieniveau anders dan wanneer de gemeente een integraal jeugdbeleid nastreeft waarbij de peuterspeelzaal als "vindplaats" wordt erkend. Een zogenaamde "vindplaats" waar professionals werkzaam zijn die eventuele stagnatie in de ontwikkeling van het jonge kind herkennen en helpen te voorkomen. Indien de gemeente deze uitgangsprincipes wil handhaven hoort daarbij continuering van voldoende professionele leidsterinzet.

Bij het maken van beleidskeuzes kunnen we niet voorbij gaan aan doelstellingen en hoofdlijnen die ten grondslag liggen aan de voor- en vroegschoolse educatie. De hoofdlijnen, het doel en de voorwaarden zijn door de gemeente Brunssum verwoord in de Notitie VVE – gemeente Brunssum maart 2001.

De regeling voor -en vroegschoolse educatie van het Ministerie van OCW en subsidies van het Ministerie van VWS hebben de professionalisering van het peuterwerk een enorme impuls gegeven. Het doel van de voor- en vroegschoolse educatie is het voorkomen van taalachterstand in groep 3 van het basisonderwijs. Dit doel kan bereikt worden door het effectief aanbieden en uitvoeren van de voor- en vroegschoolse programma's. Verdere instrumenten zijn het bevorderen van een doorlopende lijn tussen peuterspeelzaal en basisschool en het optimaliseren van de ouderbetrokkenheid bij de ontwikkeling van de kinderen.

De voorwaarden om de doelen te kunnen bereiken zijn o.a. de keuze van de VVE-programma's, de didactische aanpak en een intensieve begeleiding van de kinderen. De VVE-programma's worden verzorgd door gekwalificeerd personeel in een voorschoolse instelling.

De gemeente stelt in haar beleidsnotitie VVE duidelijk dat zij een regierol vervult en de uitvoerende organisatie verantwoordelijk is voor de inhoud en uitvoering van het VVE-beleid. De VVE peuterspeelzalen hebben een duidelijke plusfunctie in de opvang van het jonge kind. Deze plusfunctie zal in de toekomst doorgetrokken worden binnen het totale kinderopvangbeleid dat in 2010 geharmoniseerd zal worden. Landelijke organisaties, waaronder het LPP (Landelijk Platform Peuterwerk) de MO-groep en de belangenvereniging van ouders in de kinderopvang (Boink) juichen de harmonisering toe en hebben dit in november 2007 gezamenlijk geformuleerd naar het Ministerie.

We kunnen stellen dat het peuterwerk als werksoort en in haar rol binnen het GOA-beleid de afgelopen jaren een belangrijke rol heeft vervuld. Deze rol werd door de gemeente Brunssum onderkend door de stimulering van de VVE en samenwerking met het basisonderwijs. Om gestelde doelstellingen te kunnen behalen heeft de gemeente het ambitieniveau 2 in alle peuterspeelzalen ingevoerd. Door twee gekwalificeerde leidsters per groep in te zetten kon uitvoering worden

gegeven aan de doelstelling "spelen, ontmoeten, ontwikkelen, signaleren en ondersteunen." Dit ambitieniveau sluit aan bij het onderwijs door naast het spelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren, de peuters ook te ondersteunen bij eventuele ontwikkelingsachterstanden. Binnen ambitieniveau 2 heeft de peuterspeelzaal een nadrukkelijke rol in de voor- en vroegschoolse educatie door niet alleen ontwikkelingsachterstanden te signaleren, maar ook daadwerkelijk begeleiding te bieden om deze achterstanden te bestrijden.

In de "Handleiding Peuterspeelzalenbeleid" van de VNG wordt aangegeven dat de uitvoering van ambitieniveau 2 wordt gedaan door twee beroepskrachten per groep. Deze twee beroepskrachten bieden ondersteuning aan de groep kinderen, kunnen ouders adequate antwoorden geven op opvoedingsvragen en geven peuters met een (dreigende) achterstand extra en effectieve aandacht. Samengevat is het de ambitie van de gemeente om in beginsel bij alle peuterspeelzalen de VVE-aanpak toe te passen, maar gelet op de beschikbare middelen zal dit via een gedifferentieerd stelsel moeten plaatsvinden. De concrete inhoud van dit systeem zal nog nader moeten worden uitgewerkt.

Het streven van de gemeente is erop gericht om uiteindelijk op alle peuterspeelzalen een VVE-aanpak toe te passen. Gelet op de beschikbare middelen zal een gedifferentieerd stelsel worden ingevoerd (maatwerk). Over de concrete uitwerking hiervan zal nader overleg met het CMWW plaatsvinden.

Participatie gemeente Brunssum aan VVE-pilot

De staatssecretaris van Onderwijs, mevr. Dijkzma, is voornemens om in de G4 en enkele zorgvuldig gekozen plattelandsregio's in Nederland een VVE-pilot te starten waarbij de belangrijkste doelstelling neerkomen op: volledige deelname van de doelgroep, intens aanbod, effectief aanbod en intensief resultaat. Een van die plattelandsregio's is Zuid Limburg. De beschikbare middelen voor de VVE-Pilot bedragen 3.2 miljoen.

De VVE-pilot Zuid Limburg biedt de gemeente Brunssum de kans om haar VVE-lokaties uit te breiden en daarmee een vervolgstap te maken naar de ambitie van een dekkend VVE-beleid in Brunssum. De extra rijksbijdrage kan worden aangewend om de hiervoor genoemde ambitie te realiseren. De pilot draagt bij aan de ontwikkeling van een regionale samenwerking op het gebied van het VVE-beleid als instrument in de bestrijding van de specifiek Limburgse Onderwijsachterstandenproblematiek.

Gezien het voorgaande ligt het voor de hand dat de gemeente Brunssum actief participeert in de pilot. Vanuit het bestuurlijk overleg Zuid-Limburg is het initiatief tot een VVE-pilot inmiddels opgepakt. Er is een bestuurlijke werkgroep geformeerd o.l.v. de wethouders van Kerkrade, Gulpen-Wittem en Stein. Deze werkgroep coördineert de ontwikkeling van de pilot, onderhoudt de contacten met het ministerie enerzijds en zorgt anderzijds voor bestuurlijk draagvlak bij de Zuid-Limburgse gemeenten. Voornemen is om de pilot ontwikkeling en de bestuurlijke afstemmingsprocedures af te ronden voor uiterlijk 1 augustus 2008 om zo spoedig mogelijk na die datum aan een tweejarige realisatieperiode (2009-2010) te kunnen beginnen. Door deelname aan de VVE pilot kan Brunssum dus tijdelijk extra middelen genereren om het hiervoor genoemd streven te realiseren.

Leerplicht is vanaf schooljaar 2007/2008 verhoogd van 17 naar 18 jaar

Per 1 augustus 2007 is de kwalificerende leerplicht tot 18 jaar ingegaan. De kwalificatieplicht is een van de maatregelen om schooluitval van jongeren tegen te gaan. Met de invoering van de kwalificatieplicht hoopt het kabinet dat maximaal 19.000 extra leerlingen een havo-, vwo- of mbo 2 diploma (startkwalificatie) zullen behalen. De leerplicht gold voorheen tot 16 jaar. Daarnaast geldt de partiële leerplicht maar die valt lastig te handhaven. Er zijn nu veel 16- en 17-jarigen die het onderwijs zonder een startkwalificatie verlaten. De kwalificatieplicht verplicht alle jongeren die na de volledige leerplicht nog geen startkwalificatie hebben, een volledig programma van onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben behaald. De kwalificatieplicht betekent niet 5 dagen per week in de schoolbanken. Het is ook mogelijk om met combinaties van leren en werken aan de kwalificatieplicht te voldoen zoals de beroepsbegeleidende leerweg in het mbo. Juist deze combinaties van leren en werken zijn een uitkomst voor een deel van de 16- en 17- jarigen.

Invoering maatschappelijke stage in onderwijs

Ook het onderwijs heeft een taak in het doorgeven van normen en waarden, de zorg voor elkaar. Jongeren komen niet meer vanzelfsprekend in aanraking met verschillende groepen in de samenleving. Maar een samenleving, waarin het voor iedereen prettig en veilig toeven is, vraagt om méér. Om jongeren ook verantwoordelijkheid voor anderen en respect voor elkaar te leren, moeten ze kunnen "oefenen in samenleven".

Het kabinet wil dat alle leerlingen die vanaf schooljaar 2007-2008 instromen in het voortgezet onderwijs op een bepaald moment in hun opleiding een maatschappelijke stage volgen. Doel van de maatschappelijke stage is primair dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met en een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. De stage is een manier om waarden over te dragen met meer dan woorden.

De maatschappelijke stage wordt gefaseerd ingevoerd, zodat in 2011 alle leerlingen in het voortgezet onderwijs tijdens hun middelbare schooltijd verplicht een maatschappelijke stage volgen. Vanaf 2011 moeten alle scholen over een invoeringsplan voor de maatschappelijke stage beschikken. In schooljaar 2011/2012 wordt de maatschappelijke stage wettelijk verplicht. Het plan van aanpak is een uitvoering van het regeerakkoord, waarin staat dat leerlingen tijdens hun opleiding een maatschappelijke stage moeten gaan volgen. De maatschappelijke stage biedt jongeren de gelegenheid om tijdens hun middelbare schooltijd kennis te maken met en bij te dragen aan de samenleving.

Leerlingen, scholen en stagebieders krijgen veel vrijheid om de stage in te vullen. Maar het volgen van een stage is niet vrijblijvend. Het volgen van een maatschappelijke stage van minimaal 72 uur wordt een voorwaarde voor het behalen van een diploma.

Het kabinet kiest voor maatschappelijke stage vanuit het motto: Samen leven kun je leren. Bij de voorbereiding van dit plan is uitvoerig gesproken met vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, maatschappelijke en bestuurlijke organisaties, gemeentelijke, provinciale en landelijke overheidsorganisaties en jongeren. Veel van deze partijen, waaronder ook het bedrijfsleven hebben de afgelopen periode aangegeven een bijdrage te willen leveren aan de maatschappelijke stage.

Doel van de maatschappelijke stage is dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met én een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. We noemen dit ook vrijwilligerswerk. De stage moet zinvol zijn. Voor de leerling, die merkt dat zijn inzet ertoe doet. Maar ook voor de samenleving die merkt dat er leuke dingen gebeuren. De f-jes worden door een jongere van de school begeleid, er komt een feest in de wijk, het netwerkcafé in het zorgcentrum wordt bemenst. Een historisch monument wordt opgeknapt, de bibliotheek krijgt extra handjes, etc.

De maatschappelijke stage levert veel op. Leerlingen ervaren hoe leuk het is iets voor een ander te doen. Scholen breiden hun netwerk uit en werken samen met vrijwilligerscentrales en stagebieders. Het vrijwilligerswerk krijgt een nieuw imago. Jongeren brengen hun aanstekelijke enthousiasme in, hun frisse blik, hun creativiteit en hun kennis van ict. Vrijwilligersorganisaties krijgen de kans ervaring op te doen met jongeren. Per slot van rekening is de leerling van nu de vrijwilliger van de toekomst. Maatschappelijke stage in een breder kader.

Maatschappelijke stage sluit aan bij een aantal punten uit het regeerakkoord:

1. Versterking van de sociale samenhang

Sociale samenhang is één van de pijlers van het kabinet Balkenende IV, dat streeft naar een samenleving waarin mensen kunnen meedoen. Thuis, in de buurt of de wijk én op school. Er is nadrukkelijk behoefte aan meer sociale samenhang. Veel Nederlanders geloven dat de maatschappelijke stage een positieve bijdrage kan leveren aan de sociale samenhang. Dat blijkt onder andere uit de brede steun voor dit beleidsvoornemen (met 73% is de maatschappelijke stage het meest gedragen beleidsvoornemen van dit kabinet).

2. Versterking pijlers veiligheid, stabiliteit en respect

De maatschappelijke stage versterkt ook de pijlers ~Veiligheid, stabiliteit en respect". Door bekendheid met andere groepen mensen in de samenleving, neemt het begrip voor elkaar toe. Dat versterkt de maatschappelijke samenhang en zorgt voor meer wederzijds respect. Daarnaast heeft de maatschappelijke stage raakvlakken met schoolactiviteiten rond sport en cultuur. Leerlingen kunnen hun maatschappelijke stage doen op één van de brede scholen, bij sportverenigingen of culturele instellingen.

Vrijwilligerstekort in jeugd en jongerenwerk: relatie met WMO

Het jeugd en jongerenwerk wordt sinds jaar en dag bijgestaan door vrijwilligers. Het belang van vrijwilligers in dit werk was nog nooit zo groot als momenteel. Vrijwilligers in het jeugd en jongerenwerk zijn mensen met grote betrokkenheid bij de doelgroep. Vrijwilligers worden als zelfstandige medewerkers bij de uitvoering van de activiteiten ingezet. Binnen een activiteit zal de rol van de vrijwilliger in de verdeling van taken serieus genomen moeten worden. Zij spelen een cruciale rol in het slagen van jongerenwerk in de buurt, wijk of daarbuiten. Ze vervullen een brugfunctie naar de gemeenschap waarbij een breed draagvlak onontbeerlijk is. Vrijwilligers

hebben daardoor een grote verantwoordelijkheid. In veel situaties hebben zij een grote mate van zelfstandigheid bij de uitvoering van activiteiten.

Het als vrijwilliger werken in een jeugdhonk een zware taak omdat het CMWW zich vooral richt op de meest kwetsbare groepen. Deze jongeren hebben meestal weinig belangstelling voor of een drempel naar gestructureerde activiteiten in verenigingen en clubs. Ontmoeting op straat speelt voor deze groepen een belangrijkere rol. Dit roept vaak negatieve reacties van omwonenden op. Overlast en verstoring van leefbaarheid in de wijken zijn het gevolg. De fysieke ruimte voor een eigen plek voor deze jongeren in de wijk en de buurt, het jeugdhonk, is daarbij van groot belang.

Er zijn momenteel 4 jeugdhonken in Brunssum. Hiervan zijn wekelijks 7 avonden openstelling, 2 tieneravonden, een kinder/tienermiddag en een meidengroep en maandelijks een kinderdisco. De openingsduur per dagdeel is 3 uur. In totaal voor heel Brunssum betekent dat 33 uren per week. Hiervoor zijn ± 18 vrijwilligers beschikbaar waarvan er 6 alleen in Zuid actief zijn. Buiten het wekelijks aanbod worden er regelmatig buitenactiviteiten en vakantieactiviteiten georganiseerd waarbij de inzet van vrijwilligers onontbeerlijk is. Ieder jeugdhonk heeft een eigen groep vrijwilligers die zorg draagt voor de opvang van de jongeren. Vanwege de zwaarte van het werk of vanwege andere persoonlijke omstandigheden bij de vrijwilligers is er regelmatig een bepaald percentage uitstroom bij elke groep. Enkele vrijwilligers draaien mee in twee jeugdhonken.

Situatie per 1 januari 2008:

West 6 vrijwilligers waarvan 2 incidenteel;

Oost voor alle activiteiten 7 vrijwilligers (2 openstelling, 2 voor de meidengroep en 3 voor de woensdagmiddag)

Noord 2 vrijwilligers

Zuid 6 vrijwilligers (4 voor de openstelling en 2 voor de tienergroep op de woensdagavond)

Om de activiteiten tijdens de avonden goed te kunnen uitvoeren zijn er minimaal per activiteit/avond 3 à 5 vrijwilliger nodig. Per jeugdhonk zouden er 5 à 10 vrijwilligers beschikbaar moeten zijn. Dit vraagt voor een continue werving en intensieve begeleiding van (nieuwe) vrijwilligers gezien het verloop binnen de verschillende groepen. Bij bredere inzet van de jongerenwerkers binnen de jeugdhonken kan er gewerkt worden met vrijwilligers uit de doelgroep. Op deze wijze worden jongeren actief ingezet ter verbetering van de leefbaarheid in de eigen buurt.

Relatie met de WMO

Het vergroten van vrijwilligerspotentieel binnen het jeugd en jongerenwerk sluit aan bij de prestatievelden 1,2,3,4 :

1. Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. Bewoners worden geactiveerd om in de eigen omgeving te werken aan een betere leefbaarheid en sociale samenhang.

2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Vanuit de contacten met de jongeren hebben de vrijwilligers een opvoedingsverantwoordelijkheid en kunnen zij jongeren mede ondersteunen bij aanpak van hun problemen en doorgeleiden naar professionals.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntenondersteuning . Vanuit hun contacten met professionals kunnen zij jongeren en hun opvoeders adviseren.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers. Middels de ondersteuning en begeleiding van professionals worden vrijwilligers geïnformeerd en ondersteund in de uitvoering van hun werkzaamheden.

Het sluit tevens aan bij de criteria waar binnen het jeugdbeleid naar wordt gestreefd i.h.k.v. WMO-proof-beleid:

- samen met de jeugd en ouders/opvoeders;

- het aanbod sluit aan bij de vraag/behoefte van kinderen, jongeren en hun ouders en opvoeders;

- het aanbod heeft een structureel en integraal karakter.

CMWW draagt zorg voor werving en begeleiding van de vrijwilligers voor alle bovenstaande activiteiten voor de jeugdigen en jongeren. Het doel is dat bewoners/vrijwilligers uit de eigen wijk begeleid worden door het opbouwwerk om zo zelfstandig mogelijk en in samenhang met wijkaanpak activiteiten te kunnen organiseren en uitvoeren in de vorm van opvang en recreatie. In de omgang met en begeleiding van de doelgroep worden de vrijwilligers zo veel mogelijk bijgestaan door het professionele jongerenwerk.

De gemeente voert momenteel oriënterende gesprekken met de gemeente Landgraaf over de mogelijke opzet van een gemeentebreed vrijwilligersloket, waar vraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd. In deze gemeente vervult de Vrijwilligerscentrale Landgraaf een rol bij het invullen van maatschappelijk zinvol werk, bv. op buurt- en wijkniveau of ten behoeve van ouderen. De 3 vrijwilligerscentrales van de gemeenten Landgraaf, Kerkrade en Heerlen werken momenteel samen binnen het verband van "Vrijwilligerswerk Parkstad". Het is dus goed voorstelbaar, dat de gemeente Brunssum hierbij op termijn aansluit.

8.1.2 Opvoeding en Zorg

Centrum voor Jeugd en Gezin

Conform het coalitieakkoord en het beleidsprogramma wil het Kabinet de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) met kracht ter hand nemen. Het CJG is voor ouders, kinderen én jongeren (0 tot 23 jaar) een herkenbaar en laagdrempelig centraal punt voor opgroei- en opvoedvragen, adequate en passende hulp, en coördinatie van die hulp. Het CJG is er voor alle ouders, kinderen en jongeren, niet alleen voor probleemgezinnen. Want opvoeden en opgroeien is leuk, maar soms ook lastig. Het CJG is ook een centraal punt voor professionals bij vroegtijdige signalering en brengt diverse instanties en functies samen die nu nog teveel langs elkaar heen werken.

Het basismodel voor de Centra voor Jeugd en Gezin bestaat uit de vijf functies van het preventief jeugdbeleid uit de WMO en het basistakenpakket van de jeugdgezondheidszorg uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid Hieronder vallen opvoedondersteuning en gezinscoaching. De bijdrage van de jeugdgezondheidszorg in het Centrum voor Jeugd en Gezin garandeert dat de ontwikkeling van het kind gedurende de levensloop gevolgd kan worden. In het basismodel maakt elk Centrum een schakel met de bureaus jeugdzorg en de scholen. Met de gemeenten is afgesproken dat zij bevorderen dat de bureaus jeugdzorg als voorpost in het Centrum voor Jeugd en Gezin functioneren. B.v. door een medewerker van het bureau jeugdzorg samen met een collega van de jeugdgezondheidszorg actief in de wijk te laten zijn. Met betrekking tot het onderwijs kan door deelname aan de Zorg- en Adviesteams een goede verbinding worden gemaakt.

Het is aan de gemeenten om op basis van lokaal maatwerk te bepalen welke andere instanties en functionaliteiten aan de Centra worden toegevoegd of waarmee afstemming wordt bereikt. Daarbij wordt gedacht aan samenwerking met eerstelijnsgezondheidszorg (o.a. huisarts, kraamzorg en verloskunde), voorzieningen voor voor- en vroegschoolse educatie, het onderwijs, jeugd-ggz, het jeugdloket werk en inkomen, sociale dienst en schuldsanering, politie en justitie, veiligheidshuizen, en voorzieningen in de wijk, zoals brede scholen, jeugd- en jongerenwerk, straathoekwerk, AMW, kerken en moskeeën enzovoort.

Door de Centra voor Jeugd en Gezin wordt het jeugdbeleid voor ouders, kinderen én mensen die met kinderen werken, beter herkenbaar en toegankelijk. Met de VNG is afgesproken dat uiterlijk in 2011 de Centra voor Jeugd en Gezin landelijk dekkend werken, zodat kinderen, jongeren en hun ouders snel en goed worden ondersteund. De provincies sluiten hier met hun Bureaus Jeugdzorg en hulpaanbod nauw op aan.

De vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin vindt plaats onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten. Hieronder valt ook het maken van afspraken over de coördinatie van zorg. Om deze verantwoordelijkheid waar te kunnen maken investeren het kabinet en de gemeenten een bedrag oplopend tot € 220 miljoen in 2011 extra in preventief jeugdbeleid, waarvan € 200 mln voor de Centra voor Jeugd en Gezin, en € 20 miljoen voor het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex. Met de al bestaande middelen voor de jeugdgezondheidszorg, de motie Verhagen, de impuls Opvoedondersteuning en de middelen Opvoeden in de Buurt is hiermee in totaal vanaf 2011 € 441 miljoen beschikbaar voor de Centra voor Jeugd en Gezin (inclusief Elektronisch Kinddossier en Verwijsindex), buiten de middelen die reeds deel uitmaken van het Gemeentefonds.

Met deze extra middelen wordt via de Centra voor Jeugd en Gezin de opvoed- en gezinsondersteuning geïntensiveerd, zodat problemen worden voorkomen of in een vroeg stadium worden opgelost. Belangrijk is dat de middelen die beschikbaar komen voor de Centra, ook daadwerkelijk worden besteed aan hulp en ondersteuning, en niet aan gebouwen en stenen. De middelen die op dit moment over verschillende financieringsstromen zijn verdeeld, worden gebundeld in een brede doeleitkering. Deze doeleitkering wordt als decentralisatie-uitkering overgeheveld naar het Gemeentefonds op het moment dat sprake is van een landelijke dekking van de Centra voor Jeugd en Gezin.

Het basismodel Centrum voor Jeugd en Gezin zal wettelijk worden verankerd. In overleg met alle betrokken partijen wordt gewerkt aan een implementatieplan voor de komende jaren. In dit plan

zal worden ingegaan op de uitwerking van het basismodel voor Centra voor Jeugd en Gezin en het daarvoor benodigde wettelijk en financieel kader.

Specialistische vormen van zorg die niet op gemeentelijk niveau kunnen worden georganiseerd, blijven onder verantwoordelijkheid van de provincie. De werking van de jeugdzorg zal echter sterk moeten verbeteren. Dit is eveneens een speerpunt voor de komende jaren. Met de VNG is geconstateerd dat de samenwerking tussen gemeenten en provincies verder versterkt moet worden. Gemeenten en provincies maken afspraken over de wijze waarop een goede samenwerking en afstemming wordt geborgd. Medio 2009 zal de balans opgemaakt worden over de ontwikkeling van de stroomlijning van de jeugdzorgketen, waarbij gekeken wordt of nadere afspraken moeten worden gemaakt.

Onze gemeente sluit voor het oprichten van een Centrum voor Jeugd en Gezin aan bij de regionale samenwerking in Parkstadverband. Niet alleen omdat een aantal partners regionaal georganiseerd zijn (GGD, Meander Zorggroep, Bureau Jeugdzorg), maar ook omdat op dit niveau de samenwerking met de Provincie gestalte krijgt. Het Actieplan Ketenregie Jeugd in Parkstad Limburg is in dit verband van belang. Dit plan is gericht op 3 sporen: de totstandkoming van een integraal programma jeugd (gezamenlijke probleemanalyse, visie en beleidsontwikkeling), het organiseren van een basisinfrastructuur voor de bestuurlijke en uitvoerende regie en professionalisering van de jeugdhulpverlening.

Elektronisch Kind Dossier (EKD)/ Verwijs Index Risicjongeren (VIR)

Het tijdig en integraal aanpakken van (beginnende) problemen begint met een goede signalering. Een voorwaarde hierbij is het gedegen uitwisselen en overdragen van informatie. Om dit te ondersteunen zijn de ontwikkeling van het Elektronisch Kind Dossier in de jeugdgezondheidszorg en van de Verwijsindex risicjongeren essentieel.

De Verwijsindex risicjongeren brengt instellingen uit de sectoren (jeugd)zorg, onderwijs, werk en inkomen en justitie, die risico's bij een jeugdige signaleren, bij elkaar. Komt er in één van de domeinen een risicosignaal over een jongere, dan wordt deze gemeld in de verwijsindex. Deze melding bevat identificatiegegevens van de jongere en de contactgegevens van de melder. De melding bevat dus geen inhoudelijke informatie. Ontvangt de Verwijsindex twee of meer meldingen over één jongere dan is er een 'match' en gaat er een (actief) signaal naar de meldende instanties toe. Met dit signaal ontvangen de melders elkaars contactgegevens, zodat ze contact op kunnen nemen om de hulpverlening af te stemmen.

Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van de Verwijsindex risicjongeren is dat het systeem de lokale werkwijze ondersteunt en daarom wordt ingericht op de lokale wijze van samenwerking. Afhankelijk van lokale omstandigheden kan de gemeente bepalen waar de coördinatie van de Verwijsindex en de daarmee samenhangende samenwerkingsafspraken over de melding van signalen komt te liggen.

De Verwijsindex risicjongeren is een landelijke ICT-toepassing die de koppeling van decentrale systemen mogelijk maakt. Bovengemeentelijke uitwisseling is belangrijk omdat de leefwereld van een jongere zich soms uitstrekt over meerdere gemeenten en het werkgebied van sommige instellingen zich uitstrekt over meerdere gemeenten. Ook maakt de Verwijsindex het mogelijk om jongeren in geval van verhuizing te volgen.

Het Elektronisch Kind Dossier (EKD) is een landelijk systeem voor de automatisering van de huidige papieren dossiers in de jeugdgezondheidszorg. Het dossier maakt het mogelijk risico's sneller te signaleren en kinderen te volgen in risicovolle omstandigheden. Doordat de jeugdgezondheidszorg behoort tot de basistaken van de Centra voor Jeugd en Gezin, is het gebruik van het Elektronisch Kind Dossier binnen de Centra geborgd.

Het EKD komt in een eerste fase beschikbaar voor instellingen in de jeugdgezondheidszorg. In een tweede fase wordt de koppeling gemaakt met ent-administratie en verloskunde. Een derde fase maakt de aansluiting op de landelijke zorginfrastructuur mogelijk, waardoor bijvoorbeeld huisartsen inzicht in het EKD kunnen krijgen. Beide systemen (de Verwijsindex risicjongeren en het EKD) helpen om een goede ondersteuning van jeugdigen en gezinnen mogelijk te maken. Signalen vanuit het EKD zullen op termijn aan de verwijsindex worden afgegeven. Met het gebruik van het EKD en de Verwijsindex zal een stevige basis worden gelegd voor de informatievoorziening van het Centrum voor Jeugd en Gezin en een goede informatie-uitwisseling over (risico) kinderen, jongeren en gezinnen.

Naast het ter beschikking stellen van de ICT-toepassing Verwijsindex risicjongeren zullen hulpmiddelen ter beschikking worden gesteld aan gemeenten, zoals modellen voor een samenwerkingsconvenant en een privacyprotocol voor de verschillende sectoren. Hierbij wordt samengewerkt met de rijksbrede Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin.

De Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin heeft primair als doel uitvoeringsinstanties te ondersteunen bij de beantwoording van privacyvragen die zich voordoen en mogelijkheden te verkennen van gegevensuitwisseling. Instanties doen soms een beroep op het argument dat de privacy het uitwisselen van beschikbare informatie niet toestaat, terwijl blijkt dat er binnen de huidige regelgeving vaak aan de benodigde zorgvuldigheidsvereisten wordt voldaan.

Voor het ontwikkelen en beheren van het Elektronisch Kind Dossier is subsidie verleend aan de Stichting EKD.NL. Deze is opgericht door GGD-NL en Actiz. De Stichting ondersteunt ook de uitvoerende jeugdgezondheidsinstellingen bij het implementeren van het Elektronisch Kind Dossier. Voor het Elektronisch Kind Dossier en de verwijsindex wordt een bedrag oplopend tot structureel € 20 miljoen in 2011 beschikbaar gesteld. Voor het verplicht gebruik van het Elektronisch Kind Dossier en de landelijke invoering van de verwijsindex is wetgeving noodzakelijk.

Het ICT-systeem voor de verwijsindex is gereed en getest. In de tweede helft van 2007 is gestart met een proeftuin van gemeenten.

Het Elektronisch Kind Dossier en de Verwijsindex zullen naar verwachting uiterlijk in 2009 beschikbaar zijn. Vanaf 2009 zal de hele jeugdgezondheidszorg, inclusief de Centra voor Jeugd en Gezin, het Elektronisch Kind Dossier kunnen gebruiken. Het (gebruik van) het Elektronisch Kind Dossier en de Verwijsindex zal wettelijk worden verankerd. Tevens zal een landelijke richtlijn ter bescherming van de privacy worden ontwikkeld.

Ook in dit verband zal regionale samenwerking worden gezocht en is het Actieplan Ketenregie Jeugd in Parkstad Limburg van belang.

JGZ -> nieuw productenboek GGD ZL en MeanderGroep 2008-2012

De GGD beschikt per 2008 over een nieuw productenboek waarmee de overgang naar een nieuwe fase een feit is. Er is sprake van beter inzicht in de producten en de productprijzen. Ten aanzien van het nieuwe productenboek staan een vijftal basisafspraken centraal:

1. er wordt een beschrijving van de producten gegeven op inhoud, op een lager niveau als het hoofdproductniveau in de begroting 2008. De productkeuze moet voor de gemeente op een dusdanige manier mogelijk zijn dat er een verbeterd inzicht is in de producten en de te verwachten activiteiten, in overeenstemming met de wettelijke verplichtingen en het lokale gezondheidsbeleid;
2. de relatie tussen productprijs en inhoud wordt op inzichtelijke wijze weergegeven;
3. er worden productprijzen gehanteerd met één tarief per product voor alle gemeenten. Keuzes worden dusdanig gemaakt dat er sprake is van een sluitende begroting. Het totale budget wordt niet overschreden;
4. er worden prestatie-indicatoren benoemd waarbij voor 2008 een eerste aanzet wordt gemaakt;
5. de bijdrage van de gemeente blijft in 2008 gehandhaafd op het niveau 2007 inclusief indexering.

In het productenboek is een hernieuwde verdeling gemaakt in basis- en plusproducten. De, al dan niet, wettelijke grondslag en de financieringswijzen zijn in de regel de belangrijkste criteria op basis waarvan een product als basis- of plusproduct wordt aangemerkt.

Het productenboek bestaat uit basisproducten en plusproducten. In het oude productenboek werd nog gebruik gemaakt van een derde categorie producten: basismaatwerk producten. Deze categorie is geheel komen te vervallen.

De geldigheidsduur van de productkeuze is bij basisproducten gebaseerd op de looptijd van de betreffende wet- en regelgeving en de mate waarin het betreffende product voldoet aan de uitvoering van deze wetten. Ontwikkelingen in de loop van de tijd zijn mogelijk.

De geldigheidsduur van de productkeuze voor plusproducten is in principe 4 jaar, gekoppeld aan de periode van het lokale gezondheidsbeleid (2008 t/m 2011).

Een basisproduct wordt verplicht afgenomen door alle gemeenten waardoor zij in staat zijn te voldoen aan de uitvoering van wettelijke verplichtingen. De financiering is opgenomen in de basisbegroting van de GGD.

Een plusproduct wordt afgenomen op basis van (afspraken over) aantallen in een jaar. Elk plusproduct heeft een eigen tarief. Plusproducten kunnen als extra worden gekozen boven op het basispakket door gemeenten. Plusproducten hoeven niet altijd door gemeenten te worden afgenomen, maar kunnen ook betrekking hebben op derden.

Het basispakket voor de periode 2008 t/m 2011 omvat de volgende nieuwe verplichte basisproducten:

- Basisadvisering gezondheidsbevordering;
- Ontwikkeling basisadvisering gezondheidsbevordering basisonderwijs;
- Ontwikkeling preventienetwerk ouderen, roken en alcohol;
- Actieprogramma gezonde leefstijl basisonderwijs;
- Actieprogramma gezonde leefstijl voortgezet onderwijs;

- Gezonde schoolkantine;
- Slimkids;
- Realfit;
- De gezonde school en genotmiddelen basisonderwijs;
- De gezonde school en genotmiddelen voortgezet onderwijs;
- No Limits .

De reeds bestaande verplichte basisproducten die ook voor de periode 2008 t/m 2011 worden afgenomen zijn achtereenvolgens

- Gezondheidsinformatie en advies;
- Basisadvisering gezondheidsbevordering voortgezet onderwijs;
- Informatie en documentatie service;
- Preventienetwerken algemeen;
- Voorlichting opkomst bevolkingsonderzoeken;
- Basisvoorziening medische milieukunde;
- Preventief gezondheidsonderzoek 5-jarigen;
- Preventief gezondheidsonderzoek 10-jarigen;
- Preventief gezondheidsonderzoek voortgezet onderwijs;
- Preventief gezondheidsonderzoek nieuwe aanmeldingen;
- Preventief gezondheidsonderzoek in leeftijd 4-8 jaar;
- Preventief gezondheidsonderzoek vanaf 8-jarige leeftijd;
- Rijksvaccinatie;
- Onderzoek op indicatie onderwijs, hercontrole;
- Onderzoek op indicatie onderwijs, onderzoek;
- Onderzoek op indicatie onderwijs, onderzoek op indicatie 16-jarigen;
- Onderzoek op indicatie onderwijs, kortdurende begeleiding;
- Medische hygiënische zorg en veiligheid jeugd;
- Infectiezorg;
- Soa-zorg;
- Tuberculosezorg;
- Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen, pro-actie en preventie;
- Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen, preparatie, repressie en nazorg;
- Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen, beleid en bestuur;
- Academische werkplaats.

De reeds eerder afgenomen plusproducten die ook voor de periode 2008 t/m 2011 worden afgenomen zijn:

- Marietje Kessels project;
- Zorgnetwerken. Opgemerkt wordt dat hieronder de zogenaamde

buurtnetwerken jeugdhulpverlening vallen. Tot 1 januari 2008 werd dit product alleen afgenomen voor de wijk Brunssum-Oost³.

Daarnaast wordt het volgende product afgenomen dat tot en met 2007 werd aangemerkt als basisproduct en met ingang van 2008 wordt aangemerkt als plusproduct:

- Coördinatie mondgezondheid.

MeanderGroep Zuid-Limburg (producten Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar).

MeanderGroep Zuid-Limburg (voorheen Zorggroep Thuis) hanteert momenteel hetzelfde productenboek als waarop eerder de productafname voor de periode 2004 t/m 2007 baseerde. Op termijn zullen binnen het huidige productenboek enkele wijzigingen worden doorgevoerd die overigens geen gevolgen zullen hebben voor de kosten. De uniforme (wettelijk verplichte) productenafname voor de periode 2008 t/m 2011 omvat de volgende producten:

Productgroep 1: Consultatiebureau

- Consultatiebureau voor zuigelingen;
- Consultatiebureau voor peuters;

³ In de 5 Buurtnetwerken Jeugdhulpverlening in Brunssum werken verschillende organisaties samen (peuterspeelzalen, basisscholen, MeanderGroep Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg, Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijnswerk, Bureau Jeugdzorg en de Politie op ad-hoc basis). Al deze instanties bieden vanuit hun eigen expertise hulp aan kinderen van 0-12 jaar vanuit het principe "één kind, één plan". Inmiddels zijn alle 5 de buurtwerknetwerken operationeel echter zonder de gewenste participatie van de GGD-arts (m.u.v. de wijk Oost).. Gelet op de uitkomsten van eerdere evaluaties zal de GGD met ingang van 1 januari 2008 ook binnen de overige 4 buurtnetwerken (zorgnetwerken) in Brunssum participeren.

- Spreekuur en telefonisch advies;
  - Buurtgericht spreekuur.
- Productgroep 2: Screeningen
- Hielprik;
  - CAPAS-gehoorscreening.
- Productgroep 3: Huisbezoeken
- Huisbezoek na de geboorte (postnataal huisbezoek);
  - Huisbezoek op indicatie;
  - Huisbezoek maatwerk.
- Productgroep 4: Groepsgerichte voorlichting
- Groepsgerichte voorlichtingsbijeenkomsten.
- Productgroep 5: Risicozorg
- Videohometraining;
  - Samenwerking rondom het kind: netwerken;
  - Samenwerking rondom het kind: peuterspeelzalen/kinderdagverblijven;
  - Groepsgerichte preventieprogramma's.

Naast deze uniforme (wettelijk verplichte) producten worden, met inachtneming van de uitgangspunten van regionale samenwerking op het terrein van de jeugdgezondheidszorg, de volgende maatwerkproducten voor de periode 2008 t/m 2011 afgenomen:

- GVO (gezondheidsvoorlichting en opvoeding) zuigelingen (6 uur)
  - GVO peuters (12 uur)
  - Videohometraining (35 uur)
  - Netwerken incl. contact peuterspeelzalen (48 uur)
  - Cliëntbespreking intern (40 uur)
  - Telefonisch contact maatwerk (55 uur)
  - Huisbezoek peuter maatwerk (55 uur)
  - Huisbezoek zuigelingen maatwerk (50 uur)
  - Contact maatwerk (34 uur)

Het totaal aantal uren maatwerk bedraagt 335 op jaarbasis. Overigens kunnen, naar gebleken behoeften, jaarlijks kleine verschuivingen optreden binnen de verschillende producten v.w.b. het aantal in te zetten uren.

Bij de behandeling van de Gezondheidsnota in maart 2008 is een amendement van de VVD aangenomen om de volgende (extra) plusproducten af te nemen:

- 2.2.3.E - Heart beat survival day (voorlichting gezonde leefstijl en reanimatie-vaardigheden op middelbare scholen - € 5.497,-);
- 2.2.10.A - Lang leve de liefde (terugdringen tienermoeders - € 1.979,-);
- 2.2.7.A - Deskundigheidsbevordering, signalering & aanpak kindermishandeling (meldingsgraad verbeteren en kindersterfte verminderen - € 1.719,-).

Hierbij is overwogen, dat uit onderzoek van o.a. RIVM blijkt dat de regio Oostelijk Zuid-Limburg landelijk het hoogste scoort met hartziekten, dat kindermishandeling zoveel als mogelijk en zo vroeg mogelijk moet worden aangepakt en dat in Brunssum het aantal tienermoeders schrikbarend hoog is (landelijke top tien).

In de 1^e Marap 2008/ Voorjaarsnota zal voor de financiering van deze producten een dekking worden gezocht.

meetbaar maken van inzet (ambulant) jongerenwerk

Ontmoeting op straat speelt voor hanggroepjongeren een grote rol, wat dan vaak resulteert in negatieve reacties van omwonenden. Overlast en verstoren van leefbaarheid in de buurt zijn het gevolg.

Ze vervelen zich en hebben problemen met het invullen van hun vrije tijd. Elke jongere is anders en krijgt ook van huis uit niet dezelfde bagage mee. Het gaat hier vooral om kwetsbare groepen die weinig belangstelling hebben voor of een drempel hebben naar gestructureerde activiteiten in verenigingen en clubs. Ze zijn moeilijk in een vaste structuur in te passen of hebben de financiële middelen niet om deel te nemen aan activiteiten of lid te worden van een sportvereniging of sportschool. De jongeren hebben de sturing al vaak gemist in hun opvoeding en hebben de basis niet om als vanzelfsprekend hieraan deel te nemen. Ze kampen met meervoudige problematiek zoals problemen in de thuissituatie, op school, met werk, met houding/gedrag etc. en hebben weinig vertrouwen in de samenleving

Ambulant jongerenwerk richt zich op deze specifieke groepen. De jongerenwerkers leggen contacten en bouwen een vertrouwensrelatie op om problemen maar ook behoeften van de jongeren boven water te krijgen. Op basis van de informatie ondernemen de jongerenwerkers actie, groepsgericht of individueel, om samen met de jongeren tot oplossingen te komen.

Problemen die de jongerenwerkers in de groepen tegenkomen zijn o.a.:

1. geen of weinig regels;
2. geen of weinig respect voor elkaar en voor de omgeving;
3. ze voelen zich niet begrepen en niet serieus genomen;
4. ze ondernemen weinig of niets, ze nemen geen deel aan activiteiten;
5. veel stress onderling en ze corrigeren elkaar niet;
6. ondanks veel stress onderling komen ze voor elkaar op tegen de buitenwereld;
7. ze hebben weinig toekomstperspectief door het gemis aan opleiding en een positieve sociale omgeving, "iedereen is tegen ons" ;
8. veel alcohol en softdrugs gebruik;
9. relatieproblemen (vooral aangegeven door meisjes);
10. weinig verantwoordelijkheidsgevoel;
11. diefstal/crimineel gedrag;
12. overlastsituaties, vernielingen;

Methodische aanpak

Al deze problemen komen aan de orde in de contacten die de jongerenwerkers met de hanggroepjongeren onderhouden. De jongerenwerker realiseren daarop een activiteiten aanbod en acties gericht op de aanpak van bovenstaande problematiek.

Dit vindt plaats middels:

1. het motiveren van jongeren om deel te nemen aan gesprekken met de omgeving (bewoners/ ouders) en ketenpartners zoals politie, Weller, wijkteams in verband met overlast en onderling onbegrip etc.;
2. discussies voeren met de jongeren over de regels, respect, alcohol- en drugsgebruik;
3. de jongeren motiveren om deel te nemen aan sport en andere activiteiten, soms betekent dat concreet met ze meegaan;
4. de jongeren het gevoel geven dat ze serieus worden genomen door hen te betrekken bij het meedenken aan en organiseren van activiteiten;
5. activeren om een rol als vrijwilliger binnen nieuwe of bestaande activiteiten te vervullen;
6. individuele problemen aan te pakken zoals thuisproblemen, woonsituatie, school, gedragsproblemen, relatie problemen, drank- en softdrugsgebruik door ze te begeleiden naar de hulpverlening;
7. organiseren van activiteiten aanbod;
8. pedagogische begeleiden om ze meer weerbaar en bewust te maken van hun situatie en toekomstmogelijkheden;
9. organiseren van gerichte cursussen omtrent vrijetijdsbesteding, gedragsverandering en weerbaarheid zoals Rots en Water.

Meetbaar maken van de resultaten

- vermindering van overlastmeldingen bij politie, woningvereniging, wijkteams etc;
- realisatie activiteiten aanbod en cursussen;
- deelname van de jongeren aan activiteiten in het jongeren centrum, sportactiviteiten, cursussen en recreatieve activiteiten;
- individuele begeleiding via maatschappelijk werk en jeugdzorg;
- constatering van gedragsverandering door de jongerenwerker: taalgebruik, rustiger gedrag, verantwoordelijkheidsgevoel, het corrigeren van elkaars gedrag, anders naar de samenleving kijken, minder gebruik van alcohol en drugs etc.;
- jongeren zoeken of hebben werk of nemen deel aan scholing;
- samenwerking afspraken en afstemming met omgeving en ketenpartners;
- inbreng van situaties van de jongeren bij het JPP en afspraken met de ketenpartners;
- aanpak individuele problematiek en organiseren activiteiten n.a.v. JPP-besprekingen;

De jongeren blijven in de meeste gevallen in contact met de jongerenwerker, ook als ze niet meer op straat hangen. Op die wijze kan de jongerenwerker vanuit zijn eigen praktijk monitoren. Dit wordt momenteel vastgelegd middels een intern registratiesysteem. Daar waar de jongeren uit het oog van de jongerenwerker verdwijnen, omdat ze niet meer op straat hangen of niet meer deelnemen aan interne activiteiten, is de jongerenwerker afhankelijk van de netwerkcontacten en gesprekken met ketenpartners om de jongeren te volgen. Om op effectieve en efficiënte wijze te

monitoren zou het raadzaam zijn om een volgsysteem te ontwikkelen met de gezamenlijke ketenpartners, waarin de instroom, acties en uitstroom worden geregistreerd.

Zorg en Advies Teams (ZAT's) voor alle leeftijdsgroepen

De operatie Jong heeft geleerd, dat interdisciplinaire samenwerking tussen alle instellingen die met en voor kinderen werken altijd nodig is. De principes van "Eén gezin, één plan" zijn alleen haalbaar als instellingen goed met elkaar samenwerken.

In Brunssum functioneert al geruime tijd een Zorg- en Adviesteam (ZAT) binnen het voortgezet onderwijs, i.c. het Carbooncollege. Hierbij zijn de afgelopen jaren goede ervaringen opgedaan met multidisciplinaire samenwerking. ZAT's zijn multidisciplinaire overleggen waarin professionals uit verschillende domeinen zoals leerlingbegeleiding, (school) maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg, leerplicht en politie structureel samenwerken en resultaatgerichte afspraken maken over de jeugdige bij wie (vermoedens van) emotionele, gedrags-, ontwikkelings- en/of schoolproblemen zijn geconstateerd.

Niet vrijblijvende afspraken over snelle en adequate hulp voor elk kind of jongere vormen de basis van elk overleg van een ZAT. Het kan hierbij gaan om de inzet van opvoedingsondersteuning, maar ook om (zwaardere vormen van) jeugdzorg of vormen van nazorg aan jongeren op wie een justitiële straf of maatregel is toegepast. De meerwaarde van een ZAT zit vooral in het feit dat de zorg meteen en op de juiste plaats wordt ingezet.

De ZAT's hebben het tot nog toe het nodige opgeleverd. Maar ook hier geldt dat de vrijblijvendheid voorbij is. Het kabinet wil, dat de gemeenten 100% dekking van Zorg- en Adviesteams voor alle leeftijdsgroepen realiseren, dus niet alleen in het voortgezet onderwijs.

De uitvoerende regie ligt voor de leeftijdsgroep vanaf 4 jaar vaak bij het onderwijs. De ontwikkeling van multidisciplinair overleg voor de leeftijdsgroep tot 4 jaar vraagt nog speciale aandacht. Voor het initiëren van het overleg voor deze groep lijkt voor de Centra voor Jeugd en Gezin een natuurlijke rol weggelegd.

De Zorg- en Adviesteams zorgen voor een goede afstemming tussen hulpverleners en een tijdige en adequate aanpak. Zij zullen vanuit de rijksoverheid blijvend worden ondersteund. In 2008 wordt aan de hand van de uitkomsten van de pilot Intensivering Kwaliteit Zorg- en Adviesteams bepaald wat verder nodig is om de kwaliteit van deze overlegvorm verder te verbeteren. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de noodzaak van interculturele expertise. De Centra voor Jeugd en Gezin die worden opgericht of in oprichting zijn, moeten zo snel mogelijk een relatie opbouwen met de onderwijssector via met name de Zorg en Adviesteams. Samen met betrokken partijen zal de komende tijd verkend worden hoe Zorg- en Adviesteams en de Centra voor Jeugd en Gezin elkaar kunnen versterken om snelle en adequate hulp voor kinderen en jongeren te garanderen.

In Brunssum functioneert sinds enige tijd in alle 5 wijken een Buurtnetwerk 12-. Binnen deze netwerken wordt op de hiervoor omschreven multidisciplinaire wijze hulp geboden aan ouders met kinderen/jongeren in de basisschoolleeftijd. De vraag is dus aan de orde of onze gemeente met deze netwerken alsmede met de overige netwerken (JPP-netwerk en ZAT op Carbooncollege) tegemoet komt aan het kabinetsstreven om een dekkend netwerk van ZAT's voor alle leeftijdsgroepen te realiseren? Deze vraagstelling zal worden betrokken bij de eerstvolgende evaluatie van de Buurtnetwerken 12-.

8.1.3 Veiligheid

Meer gestructureerde aanpak overlast (incl graffiti) inbedden in wijkveiligheidsplannen

In paragraaf 5.3 is aangegeven, dat er momenteel nog geen sprake van een sluitende en gestructureerde aanpak van jeugdoverlast. Wel wordt op wijkniveau ad hoc samengewerkt rond overlastsignalen door politie, CMWW, woningcorporaties en gemeente. Hetzelfde geldt voor het tegengaan van graffitiervuiling. In de praktijk is momenteel sprake van een gefragmenteerde aanpak van graffiti-sputters en er bestaat geen zicht op de omvang en trendmatige ontwikkeling van deze problematiek.

Van een gestructureerde aanpak is sprake, als:

1. een systematische werkwijze wordt gevolgd volgens een vast stramien met vaste probleemeigenaren;
2. de organisatie rond overlastbestrijding goed geregeld is, met een centrale (gemeentebrede) sturing/monitoring en een decentrale (wijkgerichte) uitvoering;
3. een zo breed mogelijk juridische basis in de APV is gelegd, die afgestemd is op de behoefte aan handhavinginstrumentarium in de praktijk.

Een gestructureerde aanpak veronderstelt dat helder omschreven en gecommuniceerd is wie wat wanneer op welke basis moet doen. Verder zullen de resultaten van de inspanningen gemonitord moeten worden. Om te komen tot een integrale werkwijze zal allereerst een breed draagvlak voor de nieuwe aanpak gerealiseerd moeten worden. Vervolgens kan de huidige APV worden getoetst

aan de praktijkbehoefte en zonodig worden aangepast, zal de procesgang beschreven moeten worden, overlegstructuur en –deelnemers bepaald moeten worden en de PR geregeld moeten worden. Graffitibestrijding zou binnen deze nieuwe werkwijze kunnen worden ingebed.

Momenteel worden in het kader van wijkgericht werken voorbereidingen getroffen voor zgn. wijkprogramma's en het oprichten van een centraal klachtenmeldpunt. In wijkprogramma's wordt de aanbodzijde van de bestaande wijkinterventies in kaart gebracht (wat doen gemeente en de andere professionele wijkactoren nu al om de woon- en leefomgeving in de 5 wijken te verbeteren?), waarna een toetsing plaatsvindt aan de vraagzijde (wat vinden bewoners en wijkteams dat er aanvullend, anders of in een andere volgorde/intensiteit moet gebeuren?). Deze inventarisatieronde vormt de basis voor een wijkagenda voor de komende jaren. Wijkveiligheidsplannen, waarin de jeugd een prominente plaats inneemt, zullen onderdeel gaan vormen van deze wijkagenda.

Het streven is derhalve om overlast- en graffitibestrijding op meer gestructureerde wijze te gaan uitvoeren binnen het kader van de wijkgerichte aanpak. De wijkmanagers zullen een regierol gaan vervullen bij het opzetten c.q. verstevigen van de benodigde wijknetwerken. Vooruitlopend op de mogelijkheid om klachten over jeugdoverlast/graffiti centraal te kunnen melden, zal de samenwerking tussen de wijkpartners en de procesgang binnen de "backoffice" moeten worden geregeld. Bij de aanpak van graffiti zal ook aandacht moeten zijn voor graffiti als kunstvorm, bv. in de vorm van aanwijzing van legale graffiti plekken.

Vanuit de overtuiging dat ieder mens recht heeft op een veilige thuisbasis, werkt Brunssum samen met alle ketenpartners aan de preventie en aanpak van huiselijk geweld. In veel gevallen van huiselijk geweld is het kind direct of indirect slachtoffer. Omdat een intensievere en meer gestructureerde aanpak wenselijk is, is in het kader van het WMO-beleidsplan in 2007 besloten om in aanvulling op reeds bestaande lokale en regionale activiteiten, hiervoor de basis te leggen in een in 2008 op te stellen beleidsplan/plan van aanpak huiselijk geweld. Daarbij wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden van het instrument huisverbod, een bevoegdheid die de burgemeester krijgt in de Wet tijdelijk huisverbod.

In september 2007 is in Heerlen het eerste Limburgse Veiligheidshuis van start gegaan. Het Veiligheidshuis biedt een aanpak voor o.a. veelplegers, probleemjongeren en plegers van huiselijk geweld, waarbij ook aan de slachtoffers aandacht wordt besteed. Doel is de cliënten te bewegen tot gedragsverandering middels een persoonsgerichte aanpak. De combinatie van zorg, preventie en repressie die men in het Veiligheidshuis kan bieden, moet hiertoe bijdragen. Daarnaast worden er slachtoffers (van bijvoorbeeld huiselijk geweld of kindermishandeling) begeleid. Vanaf 1 januari 2008 is de gemeente Brunssum partner in het Veiligheidshuis, waarmee deze gecombineerde vorm van hulpverlening ook toegankelijk is voor cliënten uit Brunssum.

8.1.4 Vrijtijdsbesteding

Betrekken jongeren bij het ontwikkelen van cultuur- en evenementenbeleid

In december 2007 heeft de Raad ingestemd met de bestuursopdrachten cultuur en evenementen. Het college van B en W is opdracht verstrekt om een samenhangend gemeentelijk cultuur- en evenementenbeleid te formuleren en dit vast te leggen in een kadernota. Op basis van een goede inventarisatie van het huidige aanbod aan evenementen en culturele activiteiten zal worden ingezet op een drieledige aanpak:

1. Het versterken van het bestaande aanbod;
2. Het verbinden van evenementen en culturele activiteiten om in gezamenlijkheid tot een betere kwaliteit te komen;
3. Het completeren van het aanbod aan (culturele) evenementen en activiteiten door leemtes op te vullen met nieuwe activiteiten, waaraan behoefte bestaat.

Aangezien jeugd en jongeren zowel aanbieder als gebruiker van cultuur en evenementen zijn, ligt het voor de hand om deze doelgroep nadrukkelijk te betrekken bij het formuleren van het toekomstige samenhangend beleid. Temeer daar de gemeente streeft naar een vraaggerichte dienstverlening, waarbij het aanbod zoveel mogelijk wordt afgestemd op de vraag vanuit de samenleving.

Continueren/waarborgen activiteiten jeugdparticipatie

In onze gemeente hebben de afgelopen periode diverse activiteiten plaatsgevonden om jongeren te stimuleren een bijdrage te leveren aan de lokale samenleving. Denk aan het

jongerenpersbureau Connect, de subsidieregeling Cash_4_Action, maar ook aan de rondgang van raadsleden langs de basisscholen en de jongerenmanifestaties "4U2-Xperience" en "YoungXperience". Al deze acties zijn op min of meer experimentele wijze van start gegaan. Het is derhalve zinvol om in 2008 te evalueren welke activiteiten (duurzaam) bijdragen aan jeugdparticipatie en derhalve een structureel vervolg zouden moeten krijgen. Bij deze evaluatie kan het nieuwe fenomeen "maatschappelijke stage" worden betrokken, omdat dit onderwerp ook kan worden beschouwd als een vorm van jongerenparticipatie. Het kostenaspect zal tevens worden meegenomen. De voorgestelde evaluatie sluit aan bij het geformuleerde uitgangspunt, dat het jeugdbeleid samenhangend, flexibel en evaluatief is.

Waarborgen sportstimulering jeugd ná BSI en BOS

De bijdrage van het Rijk in het kader van de thans opgeheven Breedte Sport Impuls regeling (BSI) loopt nog tot 31-12-2009. De rijksbijdrage in het kader van Buurt Onderwijs en Sport (BOS) eindigt per 31-12-2010.

De resultaten zijn van dien aard dat bestending in principe voorgestaan zou moeten worden. In 2009 zal bezien worden of er na bedoelde data een structurele oplossing gevonden kan worden opdat een verantwoorde sportstimulering voor alle geledingen van de bevolking gewaarborgd kan worden. Samenwerking met andere gemeenten is in dit kader een reële mogelijkheid.

Speelvoorzieningenbeleid

De aanvragen vanuit de wijken voor herstel, renovatie en nieuwe realisaties van speelvoorzieningen hebben in 2007 een enorme vlucht genomen. Het budget is weliswaar verhoogd, doch het is op dit moment nog steeds ontoereikend om alles in één keer te realiseren. Voorshands zullen dan ook eerst de herstellerverzoeken en renovaties opgepakt worden waarna een grondige analyse van de nieuwe speelplekken zal gebeuren en zullen de voorstellen verder met de wijkteams ontwikkeld en uitgevoerd gaan worden.

Het beleid is erop gericht om in iedere wijk een adequaat aantal openbare speelplekken te beheren en te exploiteren welke voldoen aan de wettelijke eisen en in overeenstemming zijn met de doelgroep. Op dit moment ontbreekt kaderstellend speelvoorzieningenbeleid, waaraan aanvragen door wijkteams of bewonersgroepen getoetst kunnen worden.

8.1.5 Overige relevante ontwikkelingen/aandachtspunten

In de Brainstormgroep Jeugd, bestaande uit vertegenwoordigers van de raadsfracties, is aandacht gevraagd voor de positie van jongeren met een handicap. "Meedoen" is het devies van de Wmo. Meedoen over de volle breedte van de Nederlandse bevolking: jong en oud, ongeacht iemands maatschappelijke of economische positie, ongeacht iemands beperkingen. Middels het realiseren van de beleidsambities op de prestatievelen 5 (het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking) en 6 (het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking) van de WMO is een voortdurende aandacht voor deze doelgroep gewaarborgd. Daarnaast wordt op bestaande gemeentelijke beleidsvelden als sport- en toegankelijkheidsbeleid al ingespeeld op de positie van mensen met een beperking.

In 2008 zal de Subsidieverordening Welzijn, Sport en Recreatie integraal tegen het licht worden gehouden. Het verlenen van subsidie is geen doel op zich, maar strekt ertoe om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Het is dus van belang om bij de evaluatie van de huidige subsidieregels en het doen van wijzigingsvoorstellen nadrukkelijk een koppeling te leggen tussen de subsidiemogelijkheden voor de jeugd en de doelstellingen, die in deze nota verwoord zijn.

Het kabinet stelt in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro beschikbaar voor armoedebestrijding bij kinderen, vanuit de gedachte, dat kinderen uit arme gezinnen dezelfde kansen moeten hebben als kinderen uit rijke gezinnen. Kansen om de kwaliteiten te ontwikkelen die ze in zich hebben, ongeacht het inkomen van hun ouders. Om te bereiken dat meer kinderen uit arme gezinnen kunnen deelnemen aan sport, cultuur of andere activiteiten, ontvangt elke gemeente hiervoor extra geld bovenop de extra rijksmiddelen, die de komende jaren al in het vooruitzicht zijn gesteld voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Concrete kabinetsdoelstelling is om het aantal kinderen dat maatschappelijk niet meedoet om redenen van armoede deze kabinetsperiode met de helft te reduceren. Vanaf begin 2008 zullen met de gemeenten prestatieafspraken worden gemaakt over het ondersteunen van kinderen in arme huishoudens. Gemeenten zullen worden aangespoord goed functionerende lokale infrastructuur, zoals sportfondsen, stichting Leergeld en onderwijsinstellingen, bij de aanpak te betrekken. Om bovengenoemde reductie te kunnen monitoren zal een landelijke nulmeting worden uitgevoerd naar het aantal kinderen dat om financiële redenen niet maatschappelijk meedoet. Om daarnaast de gemeentelijke afspraken vorm

te geven is een actueel beeld van het huidige inspanningsniveau in de gemeenten nodig. Onze gemeente kent reeds een participatieregeling voor minima met kinderen. De extra rijksmiddelen kunnen worden benut om dit beleid te intensiveren.

Zoals uit het voorgaande kan worden afgeleid speelt het CMWW een belangrijke rol bij het uitvoeren van een groot scala aan activiteiten, die voortvloeien uit het jeugdbeleid. Sinds enige jaren loopt een traject, dat erop gericht is om de subsidiërelatie tussen gemeente en welzijnsinstellingen te professionaliseren. De gemeente als opdrachtgever, die beleid formuleert, doelen stelt, regie voert en subsidies toekent; het CMWW als opdrachtnemer, die activiteiten verricht in het kader van maatschappelijk en sociaal cultureel werk en verantwoording aflegt over de behaalde resultaten en besteding van de subsidiegelden. Jaarlijks worden productafspraken gemaakt tussen gemeente en CMWW, waarin de te leveren prestaties worden vastgelegd. Vanaf 2008 moeten deze productafspraken uitmonden in concrete werkplannen, waarvan per kwartaal de voortgang wordt gevolgd, zodat daar waar nodig bijstelling kan plaatsvinden. Het stroomlijnen van het proces moet ertoe leiden, dat de effecten van de inspanningen van het CMWW van dichterbij gemonitord kunnen worden.

De openingstijden van de horeca, en dan in het bijzonder van de uitgaansgelegenheden voor de jeugd aan de Rumpenerstraat, verdienen wellicht heroverweging. De landelijke actiegroep Vroeg Op Stap pleit voor vervroegde horeca sluitingstijden van uiterlijk 02:00 uur. Jongeren kunnen dan eerder naar de kroeg en zijn weer eerder thuis. De verwachting is, dat dan de tijd van indrinken wordt verkort of verdwijnt. Minder alcohol betekent minder overlast / minder ongelukken. Voor de ouders is het beter te doen om de jongeren te brengen en te halen, 's avonds kan nog gebruik worden gemaakt van openbaar vervoer, er is meer sociale controle van mensen die nog op zijn en het dag- en nachtritme wordt minder verstoord. Andere voordelen zijn betere school-, werk-, en sportprestaties, stappers die het nu te laat vinden krijgen dan ook de kans om uit te gaan, op tijd in bed komt de gezondheid ten goede op korte en langere termijn en het voorkomt veel stress en spanningen in de gezinnen.

8.2 Beleidsambities

1. uiterlijk in 2011 functioneert in Brunssum een Centrum voor Jeugd en Gezin, dat qua inhoudelijke opzet aansluit bij het landelijke basismodel en het regionale beleidskader;
2. uiterlijk in 2009 heeft de jeugdgezondheidszorg het papieren dossier vervangen door het Elektronisch Kind Dossier en wordt door de samenwerkende instanties binnen de jeugdhulpverlening gebruik gemaakt van de landelijke Verwijsindex Risicjongeren;
3. De gemeente Brunssum zal er alert op zijn dat de geplande harmonisatiemaatregelen van peuterspeelzaal en kinderopvang niet leiden tot ongewenste vernietiging van PSZ-/VVE- expertise en zal alles in het werk zetten om deze binnen de te verwachten harmonisatiemaatregelen te behouden;
4. Het streven van de gemeente is erop gericht om uiteindelijk op alle peuterspeelzalen een VVE-aanpak toe te passen. Aangezien elke peuterspeelzaal zijn eigen problematieken kent en mede gelet op de beschikbare middelen zal een gedifferentieerd stelsel worden ingevoerd (maatwerk). Over de concrete uitwerking hiervan zal nader overleg met het CMWW plaatsvinden. Door deelname aan de VVE pilot kan Brunssum tijdelijk extra middelen genereren om genoemd streven te realiseren.
5. In 2008 e.v. zal worden beoordeeld op welke wijze het vrijwilligerstekort in het jeugd- en jongerenwerk kan worden opgeheven en zal gerichte actie worden ondernomen. Hierbij zal worden aangesloten bij de ambities/prestatievelden van de WMO en qua opzet van een centraal vrijwilligersloket bij reeds bestaande initiatieven in Parkstad Limburg, zoals de Vrijwilligerscentrale Landgraaf;
6. uiterlijk in 2011 beschikt het Carbooncollege over een invoeringsplan voor de maatschappelijke stage, zodat vanaf het schooljaar 2011/2012 alle leerlingen in het voortgezet onderwijs tijdens hun middelbare schooltijd verplicht een maatschappelijke stage volgen;

7. in 2008 zal worden gestart met het ontwikkelen van een volgsysteem (instroom, acties en uitstroom), waarin de jeugdinterventies, die het CMWW coördineert (JPP, Buurtnetwerken 12-, (ambulant) jongerenwerk), worden geregistreerd;
8. in 2008 zal bij de evaluatie van de Buurtnetwerken 12- door het CMWW worden onderzocht of Brunssum met het huidige aanbod aan jeugdnetwerken tegemoet komt aan het streven van het kabinet om een dekkend en sluitend netwerk van zorgadvies-teams voor alle leeftijdsgroepen te realiseren. Tevens zal in het kader van de productafspraken met de GGD worden gestreefd naar een gemeentebrede vertegenwoordiging van de GGD in de buurtnetwerken;
9. een meer gestructureerde aanpak van jeugdoverlast en graffiti-bestrijding zal worden gerealiseerd binnen het kader van wijkgericht werken. Daartoe zal in 2008 een centraal klachtenmeldpunt worden opgericht en zullen wijkveiligheidsplannen worden opgesteld als onderdeel van de wijkprogramma's;
10. de doelgroep jeugd en jongeren zal worden betrokken bij het formuleren van het toekomstige integrale cultuur- en evenementenbeleid;
11. In 2008 zal worden geëvalueerd welke activiteiten duurzaam bijdragen aan jeugdparticipatie. Op basis hiervan zal een voorstel worden gedaan welke activiteiten structureel zullen worden uitgevoerd en hoe deze gefinancierd worden. In dit verband zal tevens worden beoordeeld op welke wijze de communicatie met jongeren het beste kan verlopen;
12. In 2009 zal worden gezien of er na de looptijd van de Breedtesportimpuls (per 1/1 2010) en de BOS-impuls (per 1/1 2011) een structurele oplossing gevonden kan worden voor continuering van de activiteiten, opdat een verantwoorde en duurzame sportstimulering voor alle geledingen van de bevolking gewaarborgd kan worden. In dit kader zal samenwerking met andere gemeenten worden overwogen;
13. In 2008 zal kaderstellend speelvoorzieningenbeleid worden geformuleerd;
14. Het college van B en W zal alles in het werk blijven stellen om op termijn in elke wijk een Brede School op te richten, al dan niet als onderdeel van een Brede Maatschappelijke Voorziening;
15. Bij het herijken van de huidige Subsidieverordening Welzijn, sport en Recreatie zal nadrukkelijk een relatie worden gelegd tussen de doelstellingen van het jeugdbeleid en het benodigde subsidie-instrumentarium om deze doelen te kunnen realiseren;
16. Met gebruikmaking van de extra rijks gelden voor armoedebestrijding bij kinderen zal worden bevorderd, dat het aantal kinderen, dat om financiële redenen niet deelneemt aan maatschappelijke activiteiten, met de helft wordt gereduceerd.
17. Bij de afname van de (plus)producten jeugdgezondheidszorg zal er naar worden gestreefd om zoveel mogelijk lokale accenten te leggen, afgestemd op de specifieke Brunssumse situatie, en hierbij nadrukkelijk een relatie te leggen naar het brede kader van het jeugdbeleid;
18. In het kader van "jeugd en veiligheid" zal worden ingezet op een brede samenhangende aanpak (zowel preventieve als curatieve maatregelen, zowel groeps- als persoonsgerichte aanpak), waarbij enerzijds meer aansluiting zal worden gezocht bij de regionale activiteiten in het kader van het Veiligheidshuis en anderzijds de "couleure locale" niet uit het oog zal worden verloren.

Bijlage 1 Themabijeenkomst jeugdbeleid Carbooncollege

Onze gemeente heeft jeugdparticipatie hoog in het vaandel staan. Vandaar dat op 17 januari jl. een themabijeenkomst over het jeugdbeleid heeft plaatsgevonden. Zo'n 50 leerlingen van het Carbooncollege werden in de gelegenheid gesteld om hun mening te geven over het huidige jeugdbeleid en verbetervoorstellen te doen. De voorstellen, die tijdens deze bijeenkomst naar voren werden gebracht, hadden voor een deel betrekking op zaken, waarop de gemeente geen invloed heeft (buitenzwembad, schaatsbaan, bioscoop, pretpark, discotheek, gamehal, café, winkels en kartbaan, schoolroosters). De overige suggesties van de aanwezige jongeren hielden verband met:

- verkeer- en groenvoorzieningen;
- activiteitenaanbod in jeugdhonken en Bronspot;
- verlichting Skatepark, legale graffitiplekken, uitstraling/activiteiten in Brikke Oave;
- gereduceerd tarief bij sportactiviteiten;
- uitwisselingsprogramma's voor jongeren;
- subsidieregeling Cash4 Action;
- meer festivals om talenten te tonen.
- meer aandacht voor rockmuziek

Met betrekking tot laatstgenoemde voorstellen zal de gemeente bekijken wat hiervan gerealiseerd kan worden. Jongeren zullen zo mogelijk worden betrokken bij de nadere uitwerking. Afgesproken is, dat de gemeente naar de jongeren zal terugkoppelen wat de gemeente met de resultaten wil gaan doen c.q. waarom bepaalde voorstellen niet haalbaar/wenselijk zijn. Het is de bedoeling dat hiervoor het jongerenpersbureau Connect wordt ingezet.

De themabijeenkomst werd zowel van de zijde van de Regiegroep jeugdbeleid als door de school (leerlingen en onderwijzend personeel) als positief en zinvol ervaren. Vandaar dat de intentie is uitgesproken om in de toekomst vaker een dergelijke bijeenkomst te organiseren.

In beleidsmatig opzicht vormen de resultaten van de themabijeenkomst geen aanleiding voor beleidsaanpassing. Wel is wederom duidelijk geworden, dat een eigentijdse vorm van communicatie met jongeren van groot belang is om bestaande activiteiten uit te dragen (bijv. de huidige activiteiten van het Muziekcollectief) en feedback te krijgen over beleidsthema's, die aansluiten bij de leefwereld van jongeren.

Bijlage 2 Lijst met afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Politie Verordening
BBL	Beroeps Begeleidende Leerweg
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BOS	Buurt Onderwijs en Sport
BS	Basis School
BSI	Breedte Sport Impuls
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAD	Centrum Voor Alcohol en Drugs
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMWW	Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijnswerk
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
EKD	Elektronisch Kind Dossier
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GVO	Gezondheids Voorlichting en Opvoeding
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ISDBOL	Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
JPP	Jeugd Preventie Programma
LPP	Landelijk Platform Peuterspeelzalen
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
OBS	Openbare Basis School
OCW	Onderwijs Cultuur en Wetenschappen
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
PSZ	Peuter Speel Zalen
RSU	Regeling Specifieke Uitkering
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitkeringsinstantie Werknemers Verzekeringen
VIR	Verwijs Index Risicjongeren
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM	Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSV	Voortijdig School Verlaten
VVE	Voor en Vroegschoolse Educatie
VWS	Volksgesondheid Welzijn en Sport
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WSNS	Weer Samen naar School
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZAT	Zorg Advies Team